

V Ý E E R č. 1 / 1986

na tému : svedectvá a apoštolát

O b s a h :

Gorazd Zvonický : Novoročná modlitba	1
Slovenskí bohoslovci z Ríma : Rok 1985	2
Aramejščina ešte nie je mŕtvy jazyk	5
Apoštolát modlitby	6
- Úmysly Apoštolátu modlitby na rok 1986	8
- Svätý Otec Ján Pavol II. generálnym tajomníkom Hnutia Apoštolátu modlitby	9
- Apoštolát modlitby je školou kresťanského života	10
- Ako vznikol?	11
Správa o prenasledovaní Ing. Karola Jakubčíka pre jeho účasť na šaštínskej púti	12
Chiara Lubich : Povolanie	13
Anton Hlinka : Slovenského Solženicyna ešte stále prenasledujú !	14
- Viktor Trstenský : List redakcii týždenníka Orava v Dolnom Kubíne	15
Anton Hlinka : Správa o poslednej vlne prenasledovaní	22
Anton Hlinka : Vrátil sa azda stredovek? /List kardinála Tomáška redakcii časopisu "Tribúna"/	23
Dr. Jozef Benáček : Úrady pre záležitosti Cirkvi v krajinách s komunistickou vládou	26
Sestry de Notre Dame 350 rokov v Remeši	28
Talianske pútnicke miesto Loretto	29
Cisterciáni	30
Kňazské výročie	31
Tridsať rokov hnutia Comunione e liberazione	32
Nový slovenský samizdatový časopis : Rodinné spoločenstvo	34
Príloha	

NOVOROČNÁ MODLITBA

Rok sa stratil v hore a po jeho stope
prichádza k nám nový a na dvere klope.
Nech len voľne vstúpi sťa zjav Rafaela,
lebo Európa ťažko ochorela.
Chladná ruka noci všetko svetlo zhaša.
Pomaž nás balzanom ako Tobiaša,
lebo láska zhasla, zvädli ideály.
Poď k nám, dobrý Bože, volajú ťa malí!...

Až jar zlatým lúčom hrudy zo sna zbudí,
dopraj, aby zmizli ľady zo srdc ľudí,
aby ruky otcov v Božom požehnaní
štepili vinice na výslunnej stráni,
umlč piesne kovu, ukoj hrmavice,
aby zaspievali v zboží prepelice,
utíš a skrot živly, čo sa rozputnali!
Bože, ujmí sa nás! Volajú ťa malí...

Daj, aby po boku prichodzieho roku
došli sme ku žriedlam zázračného moku
načerpať nevinu proti čiernej zlobe,
odpustenie pre tých, čo si ľahnú v hrobe,
krstný dar úsmevu všetkým nemluvniatkam,
otcom čestné ruky, sväté srdcia matkám,
lebo mnché srdcia stvrdli v mŕtve skaly.
Bože, požehnaj nás! Volajú ťa malí...

Cesty pomotané, znesvätená láska.
Víchrica buráca, v sade jablon praská,
život leží v rumoch a na tieto trosky,
Pane, pomôž stavať iný život - božský ...
Kým tvoj biely anjel na dvere nám klope,
daruj vonnú palmu trudnej Európe,
zapál vieru, lásku, ožiar ideály!
Bože, nech sa stane, ako prosia malí!

Zo zbierky básni "Sejba perál", 2, vyd., ed. Lýra 19, vydal
SÚSCM, Rím, 1973.

Literárne diela Gorazda Zvonického :

- Sejba perál. Zbierka básní. Trnava 1943, "Bernolák" - literárny
krúžok Saleziánskeho filozofického študentátu v Trnave, 153 strán.
- Mýtnik pred Madonou. I. vydanie Bratislava 1948, Správa sale-
ziánskych spolupracovníkov, 87 strán.
- S ukazovákem na mraku. Verše. Buenos Aires 1958, E. Štanga, 121 s.
- Prebúdza sa zem. Verše. Rím 1964, SÚSCM, 125 strán.
- Na jubilejné víno. Básne. Middletown, Pa. 1965, Knižnica Lite-
rárneho almanachu Slováka v Amerike, 80 strán.
- Slnko ma miluje. Verše. Rím 1967, SÚSCM, 90 strán.
- Prekúťavam lovištia. Poézia. Rím 1968, SÚSCM, 83 strán.
- Len črepy... Výkriky pri invázii. Anno Domini 1968. Padova 1969,
Associazione di cultura ceca e slovacca, 69 strán.
- Okolo kľúčovej diery. Dve novely. Rím 1972, SÚSCM, 31 strán.

Skončili sme rok 1985. Charakteristikou týchto dní je bilancia, ktorá sa robí na všetkých úrovniach spoločenského života. Skupina slovenských seminaristov v Ríme sa chce tiež zamyslieť nad uplynulým rokom aspoň v skratke.

Uplynulý rok bol pre nás mladých obzvlášť významný už aj preto, lebo bol vyhlásený OSN za Medzinárodný rok mládeže. Svätý Otec Ján Pavol II. otvoril tento Rok mladých dňa 1. januára pri slávnostnej svätej omši za účasti tisícov mladých v bazilike svätého Petra. Vo svojom príhovore po svätej omši ako i vo svojom apoštolskom liste z príležitosti Medzinárodného roku mládeže /MRM/ predložil nám program, ktorý sa stal počas dní roka návodom a zdrojom inšpirácie pre mnohé spoločné akcie a iniciatívy, v ktorých mladí ukázali, že viera, mladosť a Cirkev kráčajú spolu, že viera je a ostane neodmysliteľnou súčasťou dnešného mladého človeka!

Polovička februára 1985 znamenala pre nás seminaristov nielen vydýchnutie po skúškach zimného semestra, ale priniesla významnú udalosť pre celú Cirkev: Svätý Otec za veľkej účasti biskupov, kňazov a veriacich slovenských národov, ako i talianskych veriacich, otvoril slávnostnou svätou omšou v bazilike sv. Klementa dňa 14.2. 1985, na sviatok svätého Cyrila a Metoda, oslavu Jubilejného roku 1100. výročia smrti arcibiskupa veľkomoravskej ríše, sv. Metoda.

Vo svojom príhovore pri tejto príležitosti Ján Pavol II. zvlášť na adresu študujúcich na cirkevných ustanovizniach v Ríme, na adresu ich predstavených a profesorov, povedal:

"Predrahí bratia! Prišli ste sem nielen na to, aby ste si pripomenuli svätých Cyrila a Metoda a uctili si ich, ale hlavne preto, a b y s t e s a o d n i c h n a u č i l i , čo znamená a čo zahrnuje v sebe sledovanie vlastného kňazského a misionárskeho povolania, ktoré Boh dáva. Jeho volenie možno počuť v každom čase. Ľudia musia byť pohotoví prijať toto volanie a vážne sa pripravovať na tie úlohy, ktoré vyžaduje. Svätý Cyril a Metod sa pripravovali na svoje poslanie v á ž n y m a h l b o k ý m št ú d i o m Božieho slova a svätých náuk, ako aj filozofie a literatúry svojej doby. Túto prípravu p o d p o r o v a l i h l a v n e m o d l i t b o u a p o k á n i m . Drahí študujúci, hľadte na tieto príklady a riaďte sa takýmto slávnymi vzormi pre vaše budúce kňazské a misionárske práce!"

Keď v duchu pred nami defilujú udalosti minulého roku, nemôžeme nespomenúť krásne dni 30. a 31. marca. Svätý Otec z príležitosti MRM povolal na tieto dni do Ríma mladých, aby spoločne v duchu viery a radosti, ale aj sústredenia, rozjímania a modlitieb oslávili sviatok Kvetnej nedele. Bola to úchvatná a nezabudnuteľná atmosféra stretnutia 300 tisíc mladých z celého sveta, ktorá vtlačila pečať Rímu v tých dňoch.

Pri kultúrnych vystúpeniach a pozdravoch skupín z celého sveta na stretnutí s Jánom Pavlom II. pozdravila Svätého Otca i v mene Vás skupina asi dvesto slovenských chlapcov a dievčat. Ich zástupca vo svojom príhovore Jánovi Pavlovi II. okrem iného povedal :

"Drahý Svätý Otec! My, mladí Slováci, prišli sme do Ríma, aby sme vyjadrili našu solidaritu s mládežou celého sveta a nádej v budúcnosť Cirkvi. Prišli sme sem z rôznych častí sveta. Žiaľbohu, nie sú tu s nami naši bratia a sestry zo Slovenska, našej vlasti. Ako viete, náboženský život u nás sa stretáva s veľmi vážnymi ťažkosťami. Napriek tomu mnohí mladí chcú žiť podľa Krista a svedčiť

o Ňom, že jedine On je cesta, pravda a život a že jedine On je pokiaľ Svätý Otec, chceme verejne vyznať, že Vás máme radi a slubujeme Vám i celej Cirkvi vernosť a poslušnosť!"

Mesiac máj priniesol pre našu cirkev na Slovensku i v zahraničí historickú udalosť: 25. a 26. t.m. prijalo z rúk Svätého Otca kardinálske insignie 28 nových kardinálov a medzi nimi i náš otec arcibiskup Jozef TOMKO, rodák z Východného Slovenska - Udavského - ktorý sa stal prefektom, t.j. vedúcom Kongregácie pre evanjelizáciu národov.

Dňa 12. októbra sa slávnostnou svätou omšou v Slovenskom ústave svätého Cyrila a Metoda v Ríme, za účasti početných Slovákov z celého sveta, ukončili slávnosti Jubilejného roku 1100. výročia smrti sv. Metoda. Hlavný celebrant otec kardinál Tonko vo svojej homílii zdôraznil, čo znamená dedičstvo svätých Bratov pre náš národ, keď povedal:

"Vernosť Kristovi a jeho evanjeliu je teda podstatou cyrilometodského odkazu a tradície, ktorá vytvára podstatnú náplň našich 1100-ročných dejín. Preto sa dá povedať, že slovenská duša je anima naturalis per christianam - povedal by Tertulián - je prirodzene kresťanská. Celý zmysel slovenských dejín je podstatne kresťanský! Kto vytrháva Krista zo slovenskej duše, pracuje proti zmyslu a slovenského národa, proti jeho histórii, proti jeho podstate. Viera však je život a záväzok pre každého z nás; pre jednotlivcov i pre národ. Nedajme si z huncpľovať dušu národa! Tú najvlastnejšiu, najslovenskejšiu! Nedajme sa zlákať nijakými výhodami! Prehlbujme a žime svoju vieru, verní Kristovi, verní cyrilometodskému odkazu, verní evanjeliu, knihe života!"

Tento rok nebol bohatý len na udalosti pre celú Cirkev, ale i pre našu skupinu slovenských bohoslovcov v Ríme. Priniesol nové plody modlitieb Pánovi, aby poslal robotníkov do svojej žatvy. Dňa 28. júla vysvätil otec biskup HRUŠOVSKÝ Štefana TURANSKEHO, rodáka zo Selenče /slovenská obec v Juhoslávii/ v jeho rodnej obci za knaza. V septembri, na sviatok Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska, v Slovenskom ústave sv. Cyrila a Metoda v Ríme bol vysvätený za knaza druhý člen našej skupiny, Pavol DUBOVSKÝ.

Pri stretnutí sa po slávnostnom obede vysviacky v priestoroch Ústavu, zaujala nás lubozvučná slovenčiny skupiny mladých 20-25 ročných rehoľných sestier v peknom modernom rehoľnom oblečení. Boli to dievčatá - verbistky, ktoré prišli pred nedelňou zo Slovenska, aby tu v Ríme, mohli aj navonok vyjadriť to, čo museli doma skrývať: svoju odpoveď na Božie volanie v službe Cirkvi! Dal by Pán Boh, aby takýchto povolání sme mali čím viac a aby aj takéto stretnutia tu v Ríme s tými, ktorých Pán povoláva ku knazskej, misijnej alebo rehoľnej službe, sme zažili častejšie!

Keď už spomíname svätá, nesmieme zabudnúť na deň 7. decembra, kedy práve v bazilike svätého Klementa prijal z rúk otca biskupa Hrušovského náš spolubrat Ivan diakonát a ministéria lektorátu a akolytátu prijali Janko a Rudolf.

Ivan je tu v štúdiu Vatikánskeho rozhlasu. Je jedným z tých, ktorí sa Vám prihovárali i v minulých vysielaniach bohoslovcov z Ríma. A dnes, keďže tá tu - Ivan - máme, nedá nám, aby sme sa ňa, iste aj v mene našich mladých poslucháčov - nespýtali :

Aké to bolo? Aké si mal pocity pri vysviacke na diakonát práve v bazilike sv. Klementa, ani nie 20 metrov vzdialený od bočného oltára s ostatkami svätého Cyrila, v bazilike, kde - ako to spomenul vo svojom príhovore k Tebe - otec biskup Hrušovský - práve pred 35 rokmi mal svoju prímichnú svätú omšu i Tvoj strýko Jozef?

Doteraz sa každý vypytoval, prečo práve v bazilike sv. Klementa. Nuž aj preto, že sa tu uchovávaly relikvie jedného z našich viero-
zvestov, svätého Cyrila. Tu sú akoby sprítomnené korene viery, dedičstvo našich otcov. Hovoriť o pocitoch - ťažko to vyjadriť slovami, aký pocit má človek, ak je poverený zodpovedným úradom, významný službou. Tobež, ak sa jedná o službu Bohu, spečatenú vysviackou, pri ktorej vkladaním rúk biskupa svätenec dostáva milosti a dary Ducha Svätého zvláštnym spôsobom, aby mohol s ním účinnejšie spolupracovať, nezabúdajúc na slová nášho Pána: "Nie vy ste si vyvolili mňa, ale ja som si vyvolil vás. Ustanovil som vás, aby ste šli a prinášali ovocie".

J e v e l' k o u m i l o s t' o u b y ť p o v o l a n ý d o
P á n o v e j v i n i c e !

Ukončili sme rok 1985. Pýtame sa, aký bol? I touto našou reláciou sme chceli prispieť aspoň trochu k odpovedi na túto otázku. Kiežby aj nový rok 1986 bol takým rokom Božieho milosrdenstva, lásky a požehnania! S týmito želaním a prosbou k Najvyššiemu sa s Vami lúčia slovenskí bohoslovci z Ríma.

M y s l i m e n a n i c h v m o d l i t b á c h

a a d o r á c i a c h !

- o -

V Y Z Ý V A M E S L O V E N S K Ů M L Á D E Ź ,

aby veľkodušne otvorila svoje srdcia hlasu povolania a vážne sa začerala otázkou, či aj na nu sa neobracia Ježiš s výzvou :
" P o d z a n n o u , u r o b í ň ť a r y b á r o n l' u d í !"
Preto sa všetci vrúcne modline na zvláštny úmysel, aby Boh poslal hojné a dobré povolania aj nám, Slovákom - doma i v zahraničí! Už si začíname uvedomovať ich nedostatok. Tu je modlitba a potom nasledovanie Pánovej výzvy najúčinnnejším prostriedkom na zamedzenie katastrofálneho stavu, nedostatku mužov Božích a vysluhovateľov svätých sviatostí, ktorý nám v dohľadnom čase hrozí.

C h l a p c i , m l á d e n c i , m l a d í m u Ź i n a j ú
možnosť študovať svoje povolanie v seminári pri Slovenskom ústave svätého Cyrila a Metoda v Ríme. Pri seminári je slovenské gymnázium, kde seminaristi nauritnou skúškou završujú svoje stredoškolské štúdium pred nástupom na teológiu alebo pred vstupom do rehoľného noviciátu.

Záujemci, hlásete sa na adrese :

ISTITUTO DEI SANTI CIRILLO E METODIO, Via Cassia 1415 /14,5 km/
00123 ROMA /La Storta/ I T A L I A, tel. /06/ 3765198 alebo
/06/ 3765257.

- o -

Modlitba k sv. Cyrilovi a Metodovi za kňazov :

Všemohúci večný Bože, ktorý si skrze svojich svätých vyznavačov a biskupov Cyrila a Metoda dal slovenským národom prísť k poznaniu svojho Mena a ku kréťanskkej jednote vo viere, udeľ nám, prosíme, aby sme radujúc sa z ich nebeskej slávy, herľivo pracovali na ich odkaze tu na zemi za svätú rímsko katolícku vieru. Zachovaj nám, prosíme, toto drahocenné dedičstvo otcov a posielaj na vinicu, ktorú obrábali svätí solúnski bratia, stále nových robotníkov.

Aramejščina ešte nie je mŕtvy jazyk .

Rytmus je nám známy, ale slovám nerozumieme, ako počúvame Otčenáš v aramejšťine, t.j. v jazyku, ktorým hovoril Pán Ježiš skoro pred dvetisíc rokmi. Odborné knihy aramejšťinu už pochovali - je pre nich už iba mŕtvym jazykom, ale v sýrskej dedinke Málula, ktorá sa rozprestiera na vápencovej hore a na jej okolí, aramejšťina ešte žije a môžeme ju počuť v malých uličkách dediniek.

Páter Michal Zarura, predstavený tunajšieho Mar Sarkisovho kláštora nám povedal, že aramejšťina väčšinou zanikla v 3. storočí po Kristovi, ale tu sa udržala dodnes.

Prečo práve tu? Táto dedinka bola kedysi dôležitým náboženským strediskom. A boli tu aj iné dôvody: Malula síce leží len asi 50 km na sever od Damasku, ale pritom všetkom vytvára akýsi zvláštny svet, ktorý ako keby žil sám pre seba. Zdá sa, že česty na ňu zabudli. Domy tu skoro "visia" na skale. Niektoré sú natreté na biedomodré, iné bielou farbou. Iné sú z kameňa. Ľudia tu žili v jaskyniach už v 10. storočí pred Kristom. Je tu kláštor zasvätený sv. Teklovi. Legenda o tomto svätcovi a o pôvode dedinky hovorí: Tekla bol žiakom sv. Pavla. Pretože sa obrátil z pohanstva na kresťanskú vieru, prenasledoval ho i vlastný otec. Tekla sa rozhodol utiecť z domu, ale v tunajších vápencových skalách ho prenasledovatelia dohánali, keď sa mu odrazu ukázal otvor v skale, v ktorom sa zachránil. Od toho má pôvod i názov tejto dedinky, lebo málula značí v aramejšťine vchod, otvor.

Kláštor sv. Tekla je čiastočne vytesaný do sklaných dutín. Voda tu steká zo skaly do zvláštnej nádoby a má údajne aj liečivú moc. Väčší kláštor je zasvätený sv. Sergejovi - v tunajšom jazyku Sarkisovi - a bol postavený v 4. storočí. Svätec bol sýrskeho pôvodu a slúžil u rímskeho vojska. Koncom 3. storočia bol mučený a potom popravený keď sa prezradilo, že je tajným kresťanom. Obyvatelia však veria, už predtým stál na jeho mieste pohanský chrám. Drevo z jedných kláštorňých dverí je údajne podľa výskumu 3000 rokov staré. Väčšina dvorí v kláštore je vysoká iba jeden meter. Malo to pobádať mníchov k pokore a tiež slúžiť na obranu proti nepriateľom. Kláštorňý kostol má pôdorys znaku gréckeho kríža a steny z hrubého kameňa, ale má aj elektrické osvetlenie, takže možno vidieť zlatom maľované ikony a kríže z rôzneho dreva. V kláštore tiež pripravujú zvláštne sladké víno, ktoré obyčajne ponúknu hostom.

Okrem aramejšťiny páter Zarura hovorí po francúzsky, ale číta aspoň v šiestich jazykoch. Napísal krátku históriu kláštora po arabsky a druhí ju preložili a nahovorili na pásku. Po aramejsky sa rozprávalo v jeho západnej Ázii asi od 9. storočia pred Kristom až do 3. storočia po Kristovi. Aramejsky boli pôvodne napísané i starozákonné knihy proroka Daniela a Ezdráša. Dnes po aramejsky rozprávajú iba dedinčania v Malule a vo dvoch blízkych dedinkách Bakha a Jubadin, celkovo asi viac ako 4 000 osôb a okrem nich ešte v Jeruzaleme starí členovia sýrsko - pravoslávnej cirkevnej obce.

Ich pokusy zachrániť aramejšťinu sú však - bohužiaľ - stále ťažšie.

- o -

Kanada : V kanadskom mestečku Pikerin, neďaleko Toronto, pochovali 29.11.84 79-ročného teologa svetovej povesti, jezuitu otca Bernarda LONERGANA. Dvanásť rokov vyučoval na Gregoriánskej univerzite v Ríme a bol členom Medzinárodnej teologickej komisie, ktorú ustánoval Pavol VI. roku 1969. Lonerганovo najznámejšie dielo je "Inside"- štúdia ľudského intelektu a "Method in Theology". Otec Lonerган bol považovaný za jedného z najväčších súčasných teológov v Sev. Amerike.

APOŠTOLÁT MODLITBY

je nábožné združenie veriacich, ktorí sa venujú nielen svojej osobnej spásu, ale pracujú aj na výstavbe Kristovho tajomného tela, čiže na šírení Kristovho kráľovstva na zemi hlavne apoštolskými modlitbami a obetami. Keďže ako Kristove údy si uvedomujú zodpovednosť za spásu blížnych, usilujú sa zjednocovať svoj život s Kristovým životom nielen určitými modlitbami, ale obetovaním celého života nebeskému Otcovi spolu s Kristom, modliac sa a prinášajúc obety podľa úmyslov jeho Božského Srdca.

Dôverná jednota s Kristom v modlitbách a obetách by nebola možná bez vzájomnej jednoty v láske. Odznakom a pramenom tejto lásky z Kristovej strany je jeho Srdce, z ktorého vyprýštili všetky tajomstvá nášho vykúpenia, i sama Cirkev. Z našej strany sa nemôžeme lepšie odplatiť za túto lásku ako pobožnosťou k Božskému Srdcu Ježišovmu.

Apoštolát modlitby všemožne rozširuje túto pobožnosť a pobáda svojich členov, aby si osvojili ducha tejto pobožnosti, aby sa v nej sami cvičili a ju horlivo rozširovali.

Táto pobožnosť je veľmi vhodná pre naše búrlivé časy a je mimoriadne účinným prostriedkom šírenia Božieho kráľovstva na zemi.

"Apoštolát modlitby možno právom nazvať dokonalým druhom pobožnosti k Božskému Srdcu a pobožnosť k Božskému Srdcu nemožno vôbec oddeliť od Apoštolátu modlitby", napísal pápež Pius XII. generálnemu predstavenému Spoločenosti Ježišovej 19. septembra 1948.

Prostriedky apoštolátu modlitby

Apoštolát modlitby má pre svoj cieľ výborné a ľahko prístupné prostriedky, ktoré pomáhajú členom k výchove pravého kresťanského a apoštolského ducha podľa stupňa milosti, ktorej sa im dostáva.

Prvý úkon : obetovanie denného úmyslu.

Toto je prvý a hlavný úkon, ktorý sa vyžaduje od každého člena: denne obetovať Bohu modlitby a práce, radosti a strasti spolu s Kristom a podľa úmyslov jeho Srdca. Na základe našej jednoty s Kristom toto obetovanie dáva našim skutkom vyprosujúcu a zadostučinujúcu silu, ba celý náš život premieňa na obeť chvály a zmierenia.

Apoštolát modlitby predkladá svojim členom každý mesiac dva modlitbové úmysly, ktoré "sám rímsky pápež prezrie, odobrí a požehná: jeden z nich je všeobecný, druhý misijný" /Pius XII./

Druhý úkon : svätá omša a vynáhradné sväté prijímanie.

Denné obetovanie nadobúda plnú dokonalosť vo svätej omši, pri ktorej naše obete sa posväcujú v Kristovi, Kňazovi a Žertve a dostávajú účasť na nekonečnej hodnote jeho obety.

Preto sa členovia Apoštolátu modlitby častoúčastnia na svätej omši, v ktorej majú aj účinný prostriedok zadostučiniť nebeskému Otcovi za hriechy a zároveň odčiniť urážky, páchané v dnešnom svete voči Bohu. Usilujú sa aspoň raz mesačne prísť k svätému prijímaniu v duchu vynáhrady. Odporúča sa im v medziach možnosti aj častejšie chodiť na svätú omšu a prístupovať k svätému prijímaniu.

Tretí úkon : mariánska úcta.

Panna Mária je naša Matka a orodovnica pred Bohom; svojím orodovaním dáva našim modlitbám osobitnú účinnosť. Preto členovia Apoštolátu modlitby prostredníctvom jej Nepoškvrneného Srdca prinášajú každodenné obetovanie najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu.

Odporúča sa im - čo je v duchu fatimského posolstva - aby sa d e n n e m o d l i e v a l i s v ä t ý r u ž e n e c , aspoň jeden desiatok.

Úkony pobožnosti .

Keďže úcta k Božskému Srdcu je podstatnou časťou Apoštolátu modlitby, členovia sa usilujú o jej dôležitejšie prejavy, zvlášť :

- osobné zasvätenie Božskému Srdcu;
- zasvätenie rodiny Božskému Srdcu;
- slávenie sviatku Krista-Kráľa;
- svätá hodina;
- úkony vynáhrady na prvé piatky v mesiaci.

Organizácia Apoštolátu modlitby .

Hlavným vedúcim Apoštolátu modlitby je generálny predstaviteľ Spoločenosti Ježišovej alebo koho on určí na túto úlohu. Jezuiti už oddávna rozširujú úctu k Božskému Srdcu. Účinným prostriedkom na to je časopis Posol Božského Srdca, ktorý vydávajú asi v 50 rečiach po celom svete. POSOL vychádzal aj na Slovensku od roku 1897 nepretržite až do roku 1949, kedy ho komunistická vláda zastavila spolu so všetkými náboženskými časopismi. Prešlo 25 rokov, kým ho znova začali vydávať slovenskí jezuiti v Kanade roku 1974. V nom sa vysvetľujú všeobecné úmysly a misijné úmysly Apoštolátu modlitby.

Kto sa môže stať členom Apoštolátu modlitby ?

Členom Apoštolátu modlitby môže byť každý katolík. K tomu sa vyžaduje jedine obetovanie denného úmyslu, ako sme to vyššie opísali. Odporúčajú sa však aj iné pobožnosti a odoberanie a čítanie časopisu POSOL, ktorý je účinným prostriedkom na prehĺbenie duchovného života. Duchovná kytica, ktorú slovenskí členovia Apoštolátu modlitby poslali Svätému Otcovi Jánovi Pavlovi II. k 5. výročiu jeho pontifikátu, veľmi dojala Kristovho námestníka na zemi. Verejne sa im za to poďakoval.

Horlitolia .

Mnohí členovia Apoštolátu modlitby sa stávajú aj horliteľmi, a to tak, že vyhľadávajú nových členov a usilujú sa ich ovplyvniť duchom Apoštolátu modlitby, osobnými rozhovormi a duchovnou literatúrou.

Pápež Pius XII. neváhal nazvať Apoštolát modlitby "najdokonalejším spôsobom kresťanského života" /19. septembra 1948/.

Obetovanie denného úmyslu .

Božské Srdce Ježišovo, obetujem ti prostredníctvom nepoškvrneného Srdca Panny Márie, Matky Cirkvi, a v spojení s obetou svätej omše všetky svoje dnešné modlitby, práce, radosti a utrpenia na zadostučinenie za hriechy a za spásu všetkých ľudí, v milosti Ducha Svätého na oslavu nebeského Otca.

Obetujem ti to všetko na úmysly Apoštolátu modlitby, požehnané Svätým otcom na tento mesiac.

Najsvätejšie Srdce Ježišovo, príď tvoje kráľovstvo!

/Nasleduje úmysel všeobecný a misijný/- na každý mesiac v roku.

Vydané s cirkevným schválením, Cambridge, Ont., Kanada.
Príloha č. 6/1984 Posla Božského Srdca Ježišovho, vydávaného slovenskými jezuitmi v Kanade.

Úmysly Apoštolátu modlitby na rok 1986.

JANUÁR :

Všeobecný : Aby sa všetci kresťania svojou vierou a životom pričinili o jednotu Cirkvi.

Misijný : Aby všetci veriaci náležite hodnotili a veľkodušne podporovali Pápežské misijné diela.

SRDCE JEŽIŠOVO, POŠLI SVOJEJ CIRKVI SVÄTÝCH A HORLIVÝCH REHOĽNÍKOV.

FEBRUÁR : : Aby sa uskutočnilo zmierenie vnútri Cirkvi a medzi všetkými ľuďmi.

Aby všetky kontemplatívne komunity jasne svedčili o svojom misijnom povolaní.

SRDCE JEŽIŠOVO, NECH V OVZDUŠÍ ČISTOTY A OBETAVOSTI KVITNÚ KŇAZSKÉ A REHOĽNÉ POVOLANIA.

MAREC : Aby všetci a všade mali úctu k ľudskému životu.

Aby Cirkev v Srí Lanke bola sprostredkovateľkou pokoja na celom ostrove.

SRDCE JEŽIŠOVO, POŽEHŇAVAJ VEDECKÚ A DUCHOVNÚ FORMÁCIU MLADÍKOV, ČO SA PRIPRAVUJÚ NA KŇAZSKÝ STAV.

APRÍL : Aby sa všetci veriaci v duchu kresťanskej spravodlivosti a lásky usilovali o pravé oslobodenie utláčaných.

Aby sa mládežnícke organizácie pracujúce v prospech rozvojových krajín nechali preniknúť duchom evanjelia.

SRDCE JEŽIŠOVO, DAJ SVÄTOSŤ A VYTRVALOSŤ VŠETKÝM, KTORÝCH SI POVOLALO.

MÁJ : Aby si všetci vzali za vzor modlitby Pannu Máriu, Božiu Matku.

Aby si všetci kresťania uvedomili apoštolskú účinnosť utrpenia.

SRDCE JEŽIŠOVO, ZACHOVAJ VO SVÄTOSTI VŠETKÝCH BISKUPOV, KŇAZOV A DIAKONOV.

JÚN : Aby všetci spoznali nevýslovnú lásku Ježišovho Srdca.

Aby prenasledovaní kresťania vedeli nájsť potrebnú silu v Kristovi.

SRDCE JEŽIŠOVO, OSVECUJ A POSILŇUJ SVÄTEHO OTCA V JEHO PASTIERSKEJ SLUŽBE PRE DOBRO CIRKVI A CELÉHO SVETA.

JÚL : : Aby sa Cirkev vzťahovala v škandinávskych krajinách.

Aby Katolícka cirkev v Hong-Kongu bola pripravená svedčiť o Kristovi aj v nepriaznivých podmienkach.

SRDCE JEŽIŠOVO, DAJ NAŠIM BISKUPOM STÁLE VIAC SVETLA, ODVAHY A APOŠTOLSKEJ HORLIVOSTI.

AUGUST : Aby voľný čas a víkend slúžili na väčšie posvätenie človeka.

Aby tí, čo v Afrike zomierajú hladom, dostali potrebnú pomoc.

SRDCE JEŽIŠOVO, DAJ KŇAZOM V DUCHOVNEJ SPRÁVE VŠETKY POTREBNÉ MILOSTI.

SEPTEMBER : Aby kresťania v Latinskej Amerike žili podľa viery prijatej vo sviatosti krstu.

Aby sa chorým na malomocenstvo venovala náležitá pozornosť.

SRDCE JEŽIŠOVO, SPREVÁDZAJ SVOJÍM POŽEHNANÍM KAZATEĽOV, SPOVEDNÍKOV
A DUCHOVNÝCH RADCOV.

OKTÓBER : Aby všetci laici veľkodušne plnili svoje poslanie vo svete a v Cirkvi.

Aby kresťanskí laici a organizácie, v ktorých sa združujú, horlivo plnili svoje misionárske poslanie.

SRDCE JEŽIŠOVO, POSILŇUJ MISIONÁROV A POŽEHŇAVAJ ICH APOŠTOLÁT.

NOVEMBER : Aby Cirkev na Filipínach mohla plniť svoje poslanie aj v súčasných ťažkých podmienkach.

Aby apoštolské cesty Svätého Otca do misijných krajín pomáhali nekresťanom prísť k svetlu viery.

SRDCE JEŽIŠOVO, PRIJMI DO SVOJEJ SLÁVY VŠETKÝCH ZOSNULÝCH KŇAZOV
a REHOĽNÍKOV.

DECEMBER : Aby sa Jeruzalem, ako to naznačuje aj jeho meno, naozaj stal "Mestom pokoja".

Aby všetci čínski katolíci mohli žiť v plnej jednote so všeobecnou Cirkvou.

SRDCE JEŽIŠOVO, ODPORÚČAME TI KŇAZOV, STARÝCH, CHORÝCH A ODKÁZANÝCH
NA POMOC INÝCH.

Svätý Otec Ján Pavol II.
generálnym tajomníkom Hnutia Apoštolátu modlitby.

Na poludnie 13. apríla 1985 v konzistoriálnej sále vo Vatikáne Ján Pavol II. prijal na audiencii okolo 70 národných tajomníkov hnutia Apoštolátu modlitby, ktorých sprevádzal generálny predstaviteľ Spoločnosti Ježišovej, Peter-Hans Kolvenbach. Títo tajomníci prišli do Ríma na kongres zo všetkých svetadielov, aby spoločne študovali spôsob, ako by Hnutie Apoštolátu modlitby, ktoré jestvuje už vyše sto rokov, mohlo účinnejšie napomáhať pastoračnú službu Cirkvi.

"Apoštolát modlitby, ktorý už mnoho rokov poznám a veľmi si cením", povedal medziiným Svätý Otec - "vyzdvihuje apoštolskú hodnotu modlitby v Cirkvi. Zakladá sa na povzbudzovaní svätého Pavla, ktorý odporúčal modliť sa za všetkých ľudí, čo je dobré a milé Bohu, nášmu Spasiteľovi. Modlitba v Ježišovom mene, v spoločnosti s druhými a spolu s prebývanou Pannou Máriou, je istotne účinná. Ak Apoštolát modlitby rozširuje špiritualitu v spojení s Kristovou obetou vo svätej omši, vtedy nasleduje koncilové učenie, ktoré poukazuje na eucharistickú obeť ako na pramen, stred a vrchol celého kresťanského života a vyzdvihuje pritom pravú hodnotu modlitby veriacich."

"Apoštolát modlitby sa vyznačuje svojím záväzkom šíriť úctu a špiritualitu Vykupiteľovho Srdca. V tomto nasleduje učenie a povzbudzovanie mojich ctihodných predchodcov. Dnes by som chcel úprimne oceňiť úsilie, ktorými Spoločnosť Ježišova na celom svete rozširuje a vo veriacich udržiava živého ducha vykúpenia, ten posvätný ohen, ktorý by mal zapáliť všetky kresťanské srdcia."

"Apoštolátu modlitby sa musí pripísať z veľkej časti životaschopnosť ducha obety kresťanského života, vedomie spolupráce na diele vykúpenia, ako aj sila špirituality, sústredená v Ježišovej Srdci, zasvätenie rodín, miest a celých národov Kristovmu Srdcu."

Vydávanie v rozličných jazykoch Posla Božského Srdca, orgánu Apoštolátu modlitby, boli a sú veľkíni a vzácnymi nástrojmi pre šírenie špirituality zasvätenia a vynáhrady, čo je podstatné dôležité pre skutočné prežívanie tajomstva Kristovho Srdca."

"Tento kongres tajomníkov Apoštolátu modlitby sa koná vo chvíli, ktorá je výnanná pre život Cirkvi, totiž 20 rokov od skončenia II. vatikánskeho koncilu. Od začiatku svojej pápežskej služby som vyzýval veriacich, aby sa úplne oddali Kristovi, Vykupiteľovi človeka a sveta. Venujte všetky svoje talenty a všetky svoje úsilia k splneniu tohto poslania, ktoré Vám dnes zverujem!"
VR, 13.4.1985-sl.

- o -

Apoštolát modlitby je školou kresťanského života.

Najzákladnejší a pritom najhlavnejší apoštolát je modlitba. Keby v katolíckej Cirkvi nebolo modlitby, zbytočná by bola všetka práca. Aby účinok modlitby a výsledky apoštolátu boli väčšie, spojíme sa do Apoštolátu modlitby!

Denným obetovaním jeho úmyslov každý náš deň sa pretvára na modlitbu, zapájame sa na Krista. Ako On na oltári sa bezprostredne modlí a obetuje, tak robme aj my. Denným obetovaním dávame základ vlastnej zbožnosti k prevelebnej Sviatesti Oltárnej, k eucharistickému sviatostnému životu, ktorý môžeme ďalej rozvíjať návštevami prevelebnej Sviatesti, duchovným a skutočným svätým prijímaním. Na ozajstný eucharistický-sviatestný život nestačí len denne chodiť na sväté prijímanie. Po čase sa nám to stane všedným. Treba viac: obetovať sa s Kristom za duše - v Apoštoláte modlitby, v ktorom nájdeme ozajstnú plnosť kresťanského života!

On rozhybe a naplní náboženský život a privedie nás k vnútornejšiemu a tesnejšiemu spojeniu s Kristom, naučí nás lepšie Ho spoznať. Nájdeme v ňom zmysel života, nové svetlo a novú radosť pri konaní čo i najmenších dobrých skutkov. Je nám zároveň stálym spytovaním svedomia, či naša denná práca obstane pred Tým, ktorému ju chceme zasvätiť a obetovať. Je tiež spojením s celou prosiacou Cirkvou a s jej hlavou, pápežom. Apoštolátom modlitby máme účasť na starostiach Cirkvi a rastie v nás porozumenie pre jej potreby. Nájdeme v ňom záľubu a uspokojenie nad získaním každej stratenej ovačky. Zároveň s Apoštolátom modlitby musí ísť i apoštolát slova a skutkov.

Na túto prácu potrebujeme v prvom rade Božiu milosť, ktorú si najlepšie zaistíme cez Sprostredkovateľku, cez Matku Božej milosti. Preto v modlitbe obetovania denného úmyslu sú slová: Božské Srdce Ježišovo, obetujem Ti dnes skrze nepoškvrnené Srdce Panny Márie....

Účinkovanie Apoštolátu modlitby je podobné účinkovaniu Panny Márie. Ona nekázala, nerobila zázraky, ale sa modlila, bola skromná a ponížená - a predsa jej podiel v apoštolovaní je veľký. Modlitba je neviditeľná práca, ktorá mnoho zmôže. A bez pomoci Božej sa nedá nič dobrého urobiť. Spisovateľ Viktor Hugo, hoci voľnomyšlienkar, raz povedal: "Dve ruky zložené k modlitbe urobia na zemi viac, ako všetok hluk zbraní". Zamyslite sa nad týmito slovami!

Ako vznikol ?

Apoštolovanie modlitbou je staré ako samotná modlitba. No vznik Hnutia Apoštolátu modlitby v moderných časoch možno klásť do roku 1844 vo francúzskom meste Vals, kde otcovia jezuiti mali dom, v ktorom študovali mladí rehoľníci. V rehoľných domoch je zvykom, že duchovný otec dáva mladým rehoľníkom častejšie prednášky o duchovnom živote. Aj 3. decembra 1844 mal. P. GAUTRELET, S.J. v dome vo Valse prednášku, ktorá mala veľký význam pre založenie Apoštolátu modlitby.

Mladým rehoľníkom rozprával o tom, ako sa možno a treba stať apoštolom, nezanechajúc pritom svoje zamestnanie. Urobíme to tak - hovoril - že v s p o j e n í s B o ž s k ý m S r d c o m , žijúcim a obetujúcim sa na oltári, každý den obetujeme svoje modlitby, práce a trápenia za príchod Božieho kráľovstva tu na zemi. Tejto myšlienky sa chytili mladí rehoľníci a začali spoločne apoštolovať. Spôsob apoštolátu sa potom rozšíril i do iných rehól ich diecézy. Roku 1846 vydal P. Gautrelet knižku, v ktorej vysvetlil a vieroučne odôvodnil Apoštolát modlitby. Táto knižka sa rýchlo rozšírila po seminároch, kláštoroch a združeniach. Vo Valse začal každý tretí mesiac vychádzať č a s o p i s ako spojivo medzi členmi.

Roku 1849 pápež Pius IX. /ktorý vtedy sídlil v Gaëte, lebo ho z Ríma vyhнали/ potvrdil Apoštolát modlitby a udelil mu veľa odpustkov.

Roku 1861 sa stal vedúcom Apoštolátu P. Ramière, S.J., ktorý ho rozšíril po celom svete. Založil úradný časopis Apoštolátu modlitby, Posla Božského Srdca, ktorý vychádzal vo francúzskom jazyku. Úctu k Božskému Srdcu Ježišovmu urobil strediskom Apoštolátu modlitby. Roku 1869 preniesol správu Apoštolátu do mesta Toulouse v južnom Francúzsku.

Roku 1875 pápež Pius IX. chcel zasvätiť celú katolícku Cirkev Božskému Srdcu a P. Ramièra poveril, aby tento jeho úmysel oznámil všetkým biskupom sveta. Roku 1884, keď umieral P. Ramière, "Posol" vychádzal už v 15 rečiach a Apoštolát už mal 35 963 organizovaných stredísk.

Lev XIII. o Apoštoláte modlitby povedal, že je to "naširoko rozrastený strom, ktorý nad celým svetom rozširuje dobročinný tieň". Po 1. svetovej vojne sa hlavné stredisko Apoštolátu prenieslo do Ríma a jeho správcou je generálny predstavený Spoločnosti Ježišovej.

Pius X. vo svojom liste z 9.4.1911 hlavnému správcovi Apoštolátu píše: "Starostlivosťou katolíkov utvorilo sa mnoho dobrých prostriedkov, aby sa odstránili zlá, ktoré tlačia celé človečenstvo. Ale nič nie je také užitočné a dobré, ako Apoštolát modlitby. Nemôžeme dost oceniť jeho úlohu".

Benedikt XV. píše 30.11.1919: "Všetci veriaci v Krista sú povinní pomáhať modlitbami tým, čo pracujú a namáhajú sa vo vinici Pánovej. Aby veriaci túto svoju povinnosť splnili, práve na to sa založil Apoštolát modlitby. Najsrdečnejšie ho odporúčame všetkým dobrým katolíkom a žiadame si, aby nebolo nikoho, kto by v nom nespolupracoval!"

A Pius XI. v prejave vedúcim Apoštolátu roku 1927 povedal: "Váš apoštolát je ľahký, je prístupný všetkým ľuďom bez výnimky. Preto každý a všetci by mali patriť k Apoštolátu modlitby. Svoju úlohu ste nespĺnili úplne, ani vaša úloha nebude dokončená, kým nezostane čo len jedna duša, ktorú by ste nezískali pre Apoštolát modlitby!"

Západonemecká katolícka tlačová služba KNA zverejnila 5.12.1985 správu o prenasledovaní Ing. Karola JAKUBČÍKA pre jeho účasť na šaštínskej púti.

Rok 1985 prejde do dejín cirkvi na Slovensku - a ak sa vezme do ohľadu Velehrad a Hostýn i na Morave - ako rok veľkých púti. Jubilejný svätometodský rok, to nebol ich dôvod, ale iba ďalšia motivácia.

Len mimochodom, aj výročie smrti môže byť jubileom. Nie kvôli smrti, lež kvôli životu, ktorého je bránou. Preto sa vlastne 1100. výročie jubilea malo označovať slovom narodenie, nie smrť. Obyvatelia Veľkej Moravy a susedných slovanských krajín stratili smrťou pred 1100 rokmi svojho prvého arcibiskupa, ale získali nebeského ochrancu, patróna, ak sa hovorí v cirkevnej terminológii, prebranej z rímskej právnej praxe. Teda jubileum bolo iba dočatočnou motiváciou, lebo Slováci putovali aj v minulých rokoch a budú púťovať i na rok, i o dva z dôvodov, ktoré sú staré ako ich viera! Ide totiž o elementárny výraz náboženského prejavu, a to nielen u kresťanov, ale aj u iných veľkých náboženstiev. Podľa triezveho odhadu bol t.r. každý 14. alebo 15. Slovák ďakde na púti: na Velehrade, v Levoči, v Šaštíne, v Topoľčiankách, v Gaboltove, v Mariánke, na Starých Horách, v Trnave atď.

Je pozoruhodné, ako sa riaditelia škôl a vedúci podnikov rok čo rok vyhrážali žiakom, študentom a zamestnancom nepríjemnými následkami, ak sa zúčastnia napr. na púti v Levoči. Dokonca sa organizovali "protipúte" - vo Východnej a inde. Ale nikdy nebolo počuť, žeby účasť na niektorej púti bola mala hejaké drastickejšie následky. Ináč je to s tohoročnou púťou na Velehrad.

Vec je tým pozoruhodnejšia, čím presnejšie sa uváži, že štát púte autorizoval prostredníctvom účasti svojich vysokých predstaviteľov, že ich ústaní vyhlásil ich beznásledkovosť a že sa predtým nikomu nevyhrážalo, ak sa na nich zúčastní. Naopak, štát vyšiel v ústrety - aspoň čo sa týka Velehradu - v nejednom ohľade.

Napriek tomu Velehrad má následky - a veľmi citelné: dvaja horliví kňazi už stratili súhlas. Štát takto postihol tisíce veriacich! To je tak, ako keby obciam vzali lekára a učiteľa v jednej osobe.

Podľa správy KNA sa však štát neobmedzil iba na kňazov, ale siahol i na radových veriacich. Prvým je Ing. Karol JAKUBČÍK, profesor na Strednej priemyselnej škole stavebnej v Trnave. Tento angažovaný kresťan bol spolu s trnavskou mládežou v polovici septembra na púti v Šaštíne pri príležitosti sviatku Panny Márie Sedembolestnej, patronky Slovenska. Trnavská mládež pripravila podľa početných svedectiev mladých ľudí vynikajúci duchovný program na noc zo 14. na 15. september. Pod jej vedením vystúpilo osem súborov zo Slovenska a Moravy.

Všadeprítomná ŠtB identifikovala medzi prítomnými aj profesora Jakubčíka. Hneď 16. septembra si ho predvolala na pohovor. Dôvod: údajne prichádzajú nanho anonymné listy, že ako profesor chodí provokatívne - t.j. verejne - do kostola, a to dokonca v mieste svojho bydliska. Len mimochodom, anonymné listy patria medzi najhanebnejšie triky sociálistickej justície. Že však nešlo o toto, uvedomuje si Jakubčík z množstva otázok. Týkali sa i Velehradu, jeho stykov s inými veriacimi, laického apoštolátu a pod. ŠtB skončila rozhovor poznámkou, že ide o diskretnú vec a že ani zamestnávateľ nevie o pohovore.

Na druhý deň si však Jakubčíka predvolal riaditeľ školy. Dokonale informovaný o celej veci mu navrhol, aby v tichosti podal

výpoveď. Keď Jakubčík požiadal, aby smel priviesť svoju triedu až k maturite – bol triednym posledného ročníka – riaditeľ odpovedal záporne a poznamenal: do konca roka to tu nevydržíte!

Riaditeľ Hletko z Dubnice nad Váhom-Jane MIČIANOVEJ povedal ešte výraznejšie slová: "Urobím vám tu peklo!".

V nasledujúcich dňoch Jakubčík mal ešte niekoľko ďalších pohovorov u riaditeľa. Mali za následok také napätie, že im Jakubčík nakoniec podľahol a v tichosti podal žiadosť o okamžitú výpoveď k 1. novembru 1985.

Jeho trieda pochopila právne dôvody rezignácie a 1. novembra, teda v deň, keď už Jakubčík neprišiel do školy, prestala celú hodinu pred riaditeľňou na z n a k p r o t e s t u ! Všetci mali túto hodinu neospravedlnenú + dvojhodinový pohovor s riaditeľom. Žiaci sa počas neho dozvedeli, čo bol ich triedny za protisocialistický živel. Spoločnosť vraj donho len investovala, zverila mu dokonca výchovu socialistického človeka. Biedne však zlyhal.

KNA neuvádza, čo sa stalo s profesorom Karolom Jakubčíkom, aké šance má pri ďalšom uplatnení sa. Jedno je však isté: J a k u b č í k n e z l y h a l ! Svedčí o tom i gesto solidárnosti jeho triedy! Kto zlyhal, je Štátna bezpečnosť, riaditeľ školy a profesorský zbor! Stredná priemyselná stavebná škola v Trnave stratila úspešného pedagóga. Na jeho miesto nastúpi iný profesor. Bude však vedieť mladým ľuďom ukázať cestu k hodnotám, ktoré sú dôležitejšie ako fyzické poučky a matematické vzorce? Bude na ňom vidno, že tieto hodnoty stelesňuje?

J e d n o z n a j v ä č š í c h š t a s t í , k t o r é m ô ž e m l a d é h o č l o v e k a s t r e t n ú ť j e o s o b n o s ť u č i t e ľ a , k t o r ý m u m ô ž e b y ť v o d c o m , p o r a d c o m , o t c o m i v z o r o m !

Anton HLINKA,
Hlas Ameriky - Mnichov.

- o -

Chiara Lubich

P O V O L A N I E .

Smie v roku 1939. Pozvali na na schôdzku katolíckych študentiek do Loreta. Loreto je východiško novej duchovnej nádeje. Chodím na kurz so všetkými ostatnými. Ale keď len môžem, utekám cez prestávku do "Dončeka".

Nemám času skúmať, či je historicky toto napätie to prostredie, ktoré dala prístrešie Svätej rodine. Klakám si k múru, zčernenému od lúčov. Nečarí sa mi vypovedať slovo. Znamená sa na čosi nové a božské, akoby ma to drvilo. Myslou uvažujem o panenskom živote týchto troch osôb. Teda Mária tu bývala; Jozef prechádzal touto izbou odtiaľto tam. Malý Ježiš medzi nimi za roky poznával toto miesto. Steny odrážali jeho detský hlások...

Každá myšlienka ma tlačí, stíska mi srdce, slzy padajú bez kontroly. Tak to bolo po prvý raz.

Ale potom cez každú prestávku som pribieham. To spolužitie panenských duší, s Ježišom medzi nimi, má neodolateľnú príťažlivosť. A každý raz cítim ten istý pocit čohosi božského, čo človeka takmer drví.

Je posledný deň. Kostol je nabitý mladými. Myslou mi prebehne jasná myšlienka, ktorá sa nikdy nezotrie: budú ťa nasledovať zástupy panenských duší.

Posol BSJ 4/1984.

Titulný článok nemeckých novín "Deutsche Tagespost" píše 25. a 26. októbra 1985 :

"Slovenského Solženicyna ešte stále prenasledujú!"

Pod týmto menom je Msgr. Viktor TRSTENSKÝ známy už aj v Nemecu. A plne si ho zaslúži za neúnavný boj proti narúšaniu ľudských práv zo strany predstaviteľov štátu a kompromitovaniu cirkvi zo strany nižšieho a vyššieho kléru. Ide o boj duchovný, prevádzaný takmer výlučne iba prostredníctvom listov na adresy zodpovedných štátnikov a cirkevných predstavených.

Podobne, ako voľakedy Solženicyn v Sovietskom zväze, aj slovenský Solženicyn nazýva veci ich vlastnými menami a nebojí sa povedať pravdu, prípadne vystríhať pred Božou spravodlivosťou ani prezidenta ani ministra ani biskupa.

Skutočnosť, že jeho listy kolujú po republike ako samizdat, zosilňuje ich účinnosť. "Deutsche Tagespost" píše okrem spomenutej charakteristiky slovenského Solženicyna, že 15. októbra 1985 Trstenskému Štátna bezpečnosť p r e v i e d l a d o m o v ú p r e h l i a d k u . Až z ďalekej Banskej Bystrice sa unúvalo päť ŠtB-ákov na Oravu. Boli to Július IŠTVÁN, Vladislav RYBOVIČ, Miroslav REJKA, Ján BENEDIKT a Dr. Peter ŠKARBÍK. Súdruhovia prekutávali dom plných päť hodín. Veliteľ udal ako dôvod "protisocialistické štvanie". Bezprostredným dôvodom však boli listy Trstenského denníku "Smena" a týždenníku "Orava", ako i varovné listy Trstenského biskupovi Ferancovi a predstaviteľom združenia Pacem in terris.

Po prehliadke, pri ktorej mu medzi iným zhabali písací stroj - už tretí - vypočúvali ho v Tvrdošíne. Poslednýkrát mal česť porozprávať sa súdruhmi so Štátnej bezpečnosti 29. júla 1985, tri týždne po púti na Velehrade. Predmet a priebeh vypočúvaní je neznámy. Do zahraničia sa však dostal jeho list týždenníku Orava, ktorý je zaujímavý z mnohých stránok.

List v plnom znení publikujeme na nasledovných stranách. V ňom píše, že novovek predčí stredovek v krutosti a neľudskosti. Môžeme pridať, že nielen stredovek, i starovek. Sotvakde a sotvakedy jestvovala taká tyranská vláda, ktorá by odsúdencom na smrť nebola vyplnila poslednú žiadosť.

Dnes jestvuje- a k tomu nejde o väzňov, ale o chorých v nemocniciach: ani ich posledná žiadosť sa nerešpektuje. Trstenský má v tejto veci pravdu- a nielen v tejto!

- o -

Msgr. Viktor T R S T E N S K Ý sa narodil 28. marca 1908 v Trstenej. Roku 1931 bol vysvätený za kňaza a v dušpastierskej činnosti ostal do roku 1949, kedy ho zavreli. Po 7,5 ročnom väznení a práce ako robotník dostal znova súhlas k pastoračnej činnosti. Dlhو sa jej však netešil, lebo roku 1973 musel odísť do penzie na základe súdneho rozhodnutia a dôvodu, ktorý v histórii komunistického súdnictva asi nemá obdoby: v kázni vraj hrozil neveriacim, že aj oni sa budú musieť zodpovedať pred Božou spravodlivosťou.

Slovenskej, českej a zahraničnej verejnosti je známy vďaka ŠtB, ktorá bola za posledných asi 15 rokov tomuto charakternému, vzornému a horlivému kňazovi stále v päťach. V zahraničí vyšiel jeho životopis pod titulom "Ako svedectvo" - ak túto knihu vôbec možno nazvať životopisom - lebo okrem niekoľkých autobiografických údajov je to vlastne séria dokumentov o prenasledovaní Cirkvi v Česko-Slovensku!

Titl.

Redakcia týždenníka ORAVA

D o l n ý K u b í n .

Najzvučnejším slovom súčasnosti je slovo mier. Píše sa o ňom, reční sa o ňom, spieva sa o ňom... A predsa ten mier nebol nikdy tak ďaleko od sveta, ako je práve dnes. Občianske rozbroje, medzištátne šarvátky, ideologické súboje dennodenne pokrývajú našu zem hektombami telesných i duševných mŕtvol. Niet takmer chvíľky, v ktorú by tu či tam nevolala do neba krv nespravodlivého Ábela o pomstu Kainov rozličného druhu.

Je pravda, v dejinách sveta bolo tých vojen neurekom. Píše sa o tisícoch. No ani jedna z nich sa nemôže porovnať s terajšími svojim časovým rozmerom ani svojim trpkým ovocím. I "temný stredovek", ako menujú stredovekú Cirkev jej protivníci, nemožno uprednostňovať neľudskosťou, nekultúrnosťou, krutosťou vojnových príbehov pred "humánnym" novovekom.

Cirkev teraz, najmä u nás, tak potupovaná, ba nenávidená, vymenrávala v tom "temnom stredoveku" najvyššie tresty na tých, ktorí svojvoľne a násilím riešili spory miesto toho, aby sa dovolávali súdu. Účinnejšie zasiahla Cirkev v krotení pomstychtivosti a stálych nepokojov azylným právom a hlavne v 10. storočí uvedeným božím mierom, Tregua Dei. Tregua Dei pozostával v tom, že od stredy večera do pondelka rána - dni to, kedy trpel a zomrel Spasiteľ - zbrane museli odpočívať. K tým dňom pribrali ešte čas adventný, pôstny a niektoré sviatky svätých. Tým sa zmiernovala stála bojovnosť, rozzúrený sa nohol upokojiť, prenasledovaný ukryť. Obrany neschopné osoby sa tešili plnému mieru. Boží mier sa ujal vo Francúzsku, Nemecku, Anglicku, Španielsku a prvé tri lateránske synody /1123, 1139, 1179/ ho rozšírili na celú Cirkev. Kde sú od toho naše "humánne spoločnosti" ?

I porovnanie "mučenia", vyšetrovania v stredoveku, včítane "prékliaťých inkvizícií" s mučením novoveku vyjde v prospech týchto dejinných období. Dôkazov viac ako dost z posledných desaťročí, či na Západe alebo na Východe. Nemusíme ísť po ne ďaleko. Bolo a je ich dost aj u nás. Stačí si prečítať listy pána prezidenta dr. Husáka z rokov 1960 - 1968, knihu Doznaní od Artúra Londona, Svedectvo o procese Eugena Löbla a zápisky iných - nevynímajúc súdených pre svoje presvedčenie, najmä náboženské - a zakrúti sa nám hlava od hrôz tam opisovaných, ktoré prežívali nie deň-dva, ale celé roky ľudia, ktorých jedinou chybou či "zločinom" bolo, že ináč roznýšľali a žili, ako sa malo úradne roznýšľať a žiť. O tom už bolo popísané veľa a veľa. Nie je teda raďno rozjatrovať zaschlé rany. Najkrajšie to vyjadril otec biskup Ján Vojtáššák, keď sa ho istý jeho priateľ pýtal na to, čo prežil vo vyšetrovacej väzbe a v tzv. "výkone trestu" : "Načo o tom rozprávať. Vie o tom Pán Boh a to nám stačí".

Mám teraz na mysl iné trýznenia, a to duchovné.

Už desaťky rokov ateistické kruhy, podporované vládnyimi a straníckymi činiteľmi, nemôžu prísť na meno Boha, Cirkvi, duše, pápeža, knazov, rehoľ, veriaceho ľudu... Rozhlas, televízia, noviny a časopisy každého druhu, tlač vôbec, rozličné spoločenstvá, súkromné i štátne organizácie mládeže, žien, robotníkov, vedeckých spoločností.... atď., atď. sa pretekajú v útokoch na duchovné hodnoty a na tých, ktorým sú ony sväté. Nepripomínam administratívne

a represívne opatrenia proti tým, čo sa hlásia k Bohu, k Cirkvi. Svedčí o tom u najnovšie historické znehodnocovanie poslanca našich slovanských apoštolov svätého Cyrila a Metoda, bez ktorých by nebolo ani reči o našej kultúre, o mravnej a ľudskej vyspelosti, o našej príslušnosti k národom, ktoré pretože prijali Krista a Jeho náuku, prežili útlaky, genocídy rozličného druhu a žijú ako ľudia, hodní toho mena.

V posledných dňoch Oravcov zaujali plány ateistov, ako ich treba obráť o to cyrilo-metodské dedičstvo, o poklad viery, a obrátiť tak koleso našich dejín do otrockých pohanských čias.

Tieto plány uverejnil týždenník Orava vo svojom 12. čísle zo dňa 20. marca 1985.

Hľa, ich doslovné znenie / z diskusie na plenárnom zasadnutí OV KSS v Dolnom Kubíne/ :

V správe prednesenej s. Murinom sa konštatuje, že v zdravotníctve pretrvávajú problémy v svetonázorovej výchove, že výsledky nezodpovedajú vynaloženému úsiliu. Vedenie OÚNZ v spolupráci s CZV KSS vypracovalo koncepciu svetonázorovej výchovy na roky 1981 - 1985. V tejto koncepcii sú rozpracované konkrétne úlohy pre vedenie organizácie, príslušné ZO KSS, ZV ROH a CZV SZM. Jedná sa najmä o úlohy :

- sústavne sledovať celkovú situáciu vo svetonázorovej orientácii pracujúcich,
- formou prednášok na rôznych podujatiach pôsobiť na správnu svetonázorovú orientáciu zamestnancov,
- organizovať rôzne záujmové akcie športového a kultúrneho charakteru v neďelných dopoludňajších hodinách,
- čo najrozhodnejšie zamedziť v zariadeniach OÚNZ akékoľvek šírenie náboženskej agitácie,
- návštevu farára v nemocničných zariadeniach a konanie náboženských obrádov povoľvať len v zmysle vestníka NZ SSR.

Všetky úlohy sú pravidelne hodnotené v príslušných ZO KSS a CZV KSS pri hodnotení práce ideologických komisií a plánu masovo-politickej práce.

Za rok 1984 bolo v OÚNZ v rámci rôznych podujatí odprednášaných celkom 26 prednášok s ateistickou tematikou. Za prednášateľov sú vyberaní najfundovanejší lektori ústavu. Mládežnícke organizácie v príslušných zariadeniach OÚNZ organizujú rôzne hodnotné akcie najmä športového charakteru za účinnej podpory ZV ROH.

Sme si vedomí, že výchova k vedeckému svetonázoru je proces dlhodobý, veľmi náročný, ale zároveň jeden z najdôležitejších v podmienkach zdravotníctva nášho okresu a preto tejto otázke venujeme sústavnú pozornosť a prácu v tomto smere budeme neustále skvalitňovať."

Dva veľké klady pre veriacich Oravcov sú v týchto plánoch, a to :

- a/ úradné doznanie, že robotnícka organizácia ROH a mládežnícka organizácia SZM sú odnožou protináboženského boja a teda zmyslom ich jestvovania je boj proti Bohu,
- b/ prehlásenie, že "výchova k vedeckému, čiže k ateistickému svetonázoru je jeden z najdôležitejších v podmienkach zdravotníctva nášho okresu... Teda nie starostlivosť o zdravie občanov, o súčasné podmienky liečebných priestorov, o zaopatrenie účinných liekov,

o školenie zdravotníckeho personálu... ale "výchova k vedeckému svetonázoru". Vďaka za otvorenosť!!!

K samým plánom :

Všetky tieto plány sú v rozpore s našou Ústavou, so Všeobecnou deklaráciou ľudských práv, so Záverečným aktom Helsinskej konferencie, s Deklaráciou o náboženskej znášanlivosti, i s mnohými inými prejavmi našich vládnych predstaviteľov, ba i s trestným zákonníkom. Poznate ich znenie, nuž necitujem ich.

Vo všetkých týchto dokumentoch sa zaručuje osobná sloboda, právo na prácu, byť, na vzdelanie, na l i e č e n i e..., sloboda vyznania, prejavu viery, vzdelávania sa v nej, sloboda neobmedzeného prístupu veriacich ku žriedlam viery, ako je náboženské vzdelávanie sa, prijímanie svätých sviatostí všade tam, kde to vyžaduje potreba, teda i v n e m o c n i c i a c h, vo v ä z n i c i a c h, pri v o j s k u, sloboda zúčastňovať sa na bohoslužbách, sloboda a právo vychovávať deti podľa ich priania a želania ich rodičov, sloboda a právo vychovávať kňazský dorast, právo na rehoľný život, na tlač, na vlastníctvo a propagovanie náboženskej spisby, právo na obranu proti diskrimináciám každého druhu, proti potupovaniu, prenasledovaniu pre presvedčenie, pre vieru a vôbec právo na všetko, čo sa týka dôstojnosti človeka...

Obchádzaním a neuznávaním týchto práv a slobôd, zaručených vo vyššie uvedených dokumentoch a včlenených do nášho zákonodárstva, bojovní ateisti sa dopúšťajú trestných činov a mali by byť - s nimi, pravda, aj tí, ktorí ich podporujú - stíhaní paragrafmi trestného zákonníka.

Horšie pritom je to, že podobnými znehodnocovaniami zákonných ustanovení, učia títo ich zanedbávatelia alebo rušitelia našich občanov nechať zákony štátu, prestupovať ich, ba stavať sa proti nim. Veď, tak si môžu povedať, ak zodpovední vedúci štátneho aparátu a jeho zložiek nerešpektujú prijaté zákonné články, prečo by sa mali radoví občania trápiť s plnením veľa ráz nepríjemných predpisov a nariadení, i zákonov štátu? Jasná logika! A tak to potom aj vyzerá. Svedčia o tom ponosy na všeobecný mravný úpadok v denných novinách, v rozhlasových a televíznych správach, reči na rozličných schôdzach, verejných zhromaždeniach, mnohé súdne procesy... Nie, div! A to i preto nie, lebo útokmi proti náboženskej slobode, jej obmedzovaním, šliapaním po viere a jej odbúravaním v našej spoločnosti a kdekoľvek vo svete, bojový ateizmus degraдуje človeka, Božieho tvora "máločoménšieho od anjelov, slávou a dôstojnosťou korunovaného" /Ž 8/, pod úroveň štvornohých tvorov, ktorým je všetko dovolené bez toho, žeby sa museli obávať trestných následkov plnenia svojich pudových chutí. Zmyslom jeho jestvovania totiž je naplniť bachor, vyčistiť sa, otročiť "vyšším a mocnejším" bezduchým tvorom, akým je podľa ateistov i človek, byť ich potravou a napokon zhnúť chorobou či rokni alebo odkapať v boji s inými tvormi. Nikdy som ešte nepočul a nečítal, žeby nejaký dravec bol býval odsúdený, prípadne obesený, že dokaličil iného dravca, roztrhal človeka... Akým právom sa potom trestá človek, teda podľa ateistov bezduchý dvojnohý tvor, nemajúci slobodnej vôle - tá totiž je darom duše - ak sa dopustí čohosi, čo sa nepáči mocnejším bezduchým tvorom? No a ak sa k tomu vylúči ako rozprávka viera v Boha, vo večnosť, v posmrtný Boží súd, niet a nemôže byť absolútne nijakých zábran pre páchanie tých najhorších zločinov. Prečo sa potom pohoršujeme na plynových komorách, na nasových hrobách, na týraniach v takých či onakých koncentračných lágrov, na vznášajúcich sa rozvodoch, na svet ničiacom raste potratov, na teroristických akciách, na podpalačstve, na nepoctivosti v podnikoch,

na pracoviskách, na chuligánstvo mládeže, na prostitúciu... atď? Ak nemá človek dušu a tak slobodnej vôle, nemôže ho nikto ťahať na zodpovednosť pre jeho vrtochy. Nikto ho nemá právo trestať pre jeho "obratnosť", "šikovnosť", pre "telesnú zdatnosť", "líščiu prefíkanosť".

Len dovtedy ostane človek zodpovedný za svoje činy a tak ozajstnou "korunou tvorstva", dokiaľ si bude uvedomovať, že nedzi ním a aj najobratnejším obratľovcom je neprekročiteľná priepasť, a to preto, že človek je tvor pozostávajúci z duše a z tela a má preto iný, vznešenejší cieľ ako ten obratľovec. Ním je slúžiť Pravde, Spravodlivosti, Dobru, Kráse, Slobode, teda Bohu a v ňom blížnemu. Za túto službu je zodpovedný tomu Bohu a podľa nej bude sa buď s Bohom naveky tešiť alebo bez Neho s Jeho odporcami naveky trpieť. To povedomie Boha a Jeho sila ho privádza ku životu človeka dôstojnému. Len tá duša ho robí "korunou tvorstva". Ona ho usmerňuje, vedie, upravuje jeho zmyšľanie, konanie a vôbec vytvára z neho obraz a podobu dokonalého Bohu. Akonáhle stratí to vedomie, alebo je on olúpený, nemožno sa potom diviť, že sa podľa potreby stane hyenou.

Vy slávni ateisti, boli ste niekedy v koncentračných táboroch, vo väzniciach? Prečo sa tam páchali také do neba volajúce zločiny? Preto, lebo človek bol vyhlásený - najmä ten, ktorý ako sa vraví "nepasoval do kránu" - za nežiadúci, bezduší element. A všimli ste si niekedy zblížša "nápravno-výchovné" ústavy aj v časoch mimovojnových? Osobne som mal "šťastie" byť v 24 takých "nápravno-výchovných ústavoch". S hrôzou som tam zisťoval, kde a ako sa zvrhol mnohý človek, keď stratil vedomie svojej ľudskosti a obrátil bol o silu, aby v nej ostával. Nebolo preň nijakým zločinom rozsekať za živa ženu, znásilňovať nedospelé deti, starenky, vraždiť pre biedne halieriky utrápených starcov, ničiť cudzie vlastníctvo, žiť na účet druhého, vykrádať domácnosti, kostoly... a neboli to ojedinelé zjavy. Ba - žiaľ, že to musím písať - čím bol kto "učenější" či "vzdelanejší", bol tým zvrhlejší, čím menej myslel a si uvedomoval že má dušu, že je Boh, ktorý ho raz bude spravodlivo súdiť za jeho zločiny.

Ne nemusíte ísť do väzníc, choďte medzi našich ľudí a skúmajte, kto je na pracoviskách, v podnikoch, v obchodoch, úradoch, v školách, ba i v domácnostiach poctivejší, disciplinovanejší, pracovitejší: veriaci - či bojovný ateista? Sotva by sa náš štát mohol chváliť v ekonomike, vôbec v hospodárstve toho či onoho druhu, ba i v kultúre, v sociálnom rozvoji... nebyť všade veriacich, ktorí svoje správanie neupravujú podľa kontroly vedúcich najstrov, riaditeľov, rozličných dozeračiek, ale podľa svojho vzťahu k Bohu, ktorému sú zodpovední za všetko, čo a ako robia. Skúmajte, kde je viac rodinných rozvratov, mládežníckej zločinnosti, mravnej prevrátenosti, opravdivej lásky k vlasti, túžby po skutočnom mieri... v prospech veriacich, či neveriacich? Skúste robiť ten prieskum aj v ústavoch pre debilné mladšie-staršie osoby, v domoch, v ktorých je sústredená opustená mládež, ovocie to rozvrátených rodín, rast prostitúcie... atď. atď. a budete, ak pravda náte ešte cit pre objektivitu, môcť rukolapne zistiť, čo viac osoží našej a vôbec ľudskej spoločnosti, či viera v Boha, v dušu, starostlivosť o život podľa viery, alebo nezmyselný bojový ateizmus.

Lenže málo je to zistiť a prípadne aj uznať a pritom nedopriať, ba vylučovať starostlivosť o tú službu Bohu, duši. Telo bez krmenia, šatenia, bez súceho bytu, bez vzduchu, slnka, bez lekárskej opatery... zahynie. Nie je to ináč ani s dušou. I tú našim krmiť slovom PRAVDY, šatiť ODEVOM ČNOSTI, ubytovať ju v byte NÁRUČIA BOŽIEHO, liečiť pilulkami LÚTOSTI NAD VINAMI, prevetrávať jej plúca

ČISTÝM VZDUCHOM MRAVNÉHO ŽIVOTA... To však nemožno dosiahnuť úmyselným zatajovaním PRAVDY, ktorou je a ostane Stvoriteľ a Pán sveta a celého vesmíru vôbec, trestaním toho človeka za to, že sa tej Pravdy pridrža, chce jej ostávať verným až do vyliatia krvi, zabránovaním mu sýtiť sa záživnou stravou Božieho slova, užívaním tých prostriedkov, ktoré ho zachovávajú ozaž Božím obrazom... ako to robí bojový ateizmus. Ostáva totiž vždy pravdou, čo povedal známy spisovateľ Lev Nikolajevič Tolstoj: "Kto by bez náboženstva, teda bez Boha, chcel vypestovať vo svete mravnosť, podobal by sa dieťaťu, ktoré odreže kvet od koreňa a tak ho presádza". Uvedomujete si to? Sotva, lebo ste ešte málo prežili z toho, čo by Vás priviedlo ku takému rozmyšľaniu. Pravdou ostane "bezo mňa nemôžete nič vykonať", povedal Pán Ježiš, keď povzbudzoval ku životu ľudsky dôstojnému.

Ani s liečením chorých nedosiahnete chvályhodných úspechov, ak im neludsky zabránite prijímať duševnú pomoc a posilu v ich útrapách, a to najmä vtedy, keď už zlyhala ich nádej na vyliečenie, prípadne aj v tej nádeji, že sa uzdravia, bolesti neutíchajú a zalievajú ich slzy ľudskej slabosti. V takom ťažkom polžení jedine viera im zotrie tie slzy. Ona ich môže potešiť, keď trpia. Viera im je liekom na bolesť, keď všetci okolo nich mlčia, vidiac tú bolesť a len tá viera sa môže k nim priblížiť a povedať im svoje slovo, zachrániť ich pred zúfalstvom. Bolesť im dáva poznať ľudskú nemohúcnosť a zjavuje im Božiu všemohúcnosť. Bolesť sa dotýka ich ľudskej obmedzenosti, viera im ukazuje Božiu nesmiernosť. Bolesť im dáva cítiť ľudskú biedu, viera im odkrýva Božie bohatstvo. Veriaci totiž sú presvedčení, že Boh je Nádej, Sila, Život a preto chcú s Ním žiť a s Ním sa aj vo Večnosti tešiť. Mali by ste si uvedomiť, že proces liečenia prebieha oveľa úspešnejšie, keď je pacient duševne vyrovnaný. Skúsení lekári sveta tvrdia bez obavy, že ich budú považovať za duševne úchylných, že zdravie duše veľmi výdatne vplýva na zdravie tela. Sám som to skúsil pri veľmi mnohých skoro už beznádejných pacientoch, ba i sám na sebe. Viac ráz som bol takmer na hrobárovej lopate, no dôvera v Pána Boha, v súčasného lekára, aj v seba - pravda, vždy, nakoľko bolo možné v duševnom pokoji - ma stiahla z tejto lopaty. Divili sa tomu aj sami lekári. Skutočnosťou je: "Lekári liečia, Pán Boh uzdravuje". Vaše strohé stanovisko v postoji ku návšteve knaza pri nemocnom a vôbec ku jeho snahe spojiť sa vo svojich bolestiach s Bohom prezrádza, že je vo Vas ozaž málo ľudskosti a ešte menej osobných zážitkov, poznatkov, čo je to bezútešnosť v chorobe, zviňanie sa v predoperačných chvíľach a v pooperačnom čase, prípadne i zomieranie. Preto tak nemilosrdne odmietate chorému to, čo je preň najosožnejšou i najmilšou "injekciou" v jeho bolestnej opustenosti: to je modlitba, prijatie svätých sviatostí. To nerobia ani v tých najdivších pohanských krajoch, ba i poslednému vrahovi dožičia tú milosť, že mu dovoľia podľa jeho osobného presvedčenia pripraviť sa na odchod do záhrobia.

Pozor! Pozor! Pozor! Akou mierou meráte Vy, takou sa namerá i Vám. Kde je Váš veľký brat Veľko, ktorý podobné akcie vyvíjal dávno pred Vami v trstenskej nemocnici? Odišiel zo sveta ako posledný žobráčik. Ako sa stratili mnohí "hrdinovia" na Orave a inde na Slovensku i v širom svete?! Nespomínam mená, nechávam ich Božiemu súdu! Tam sa niekedy s nimi stretnete, a to možno prv, ako sa nazdávate!

Plnením tých Vašich naznačených plánov ateizovať Oravu a svet, na míle oddiaľujete udomácnenie pokoja, ktorý máte stále na ústach a v novinách. Pokoj môže byť tam, kde je PRAVDA, SPRAVODLIVOSŤ, SLOBODA, LÁSKA, ovocie to viery v Boha a služby Jeho Velebnosti.

Bez tých štyroch základných pilierov škoda rečniť o pokoji. I tu sú dejiny a súčasnosť poučnou školou. Študujte ich, učte sa z nich. V skratke nám pripravujú to, čo pred dvesto rokmi napísal veľký francúzsky mysliteľ Blaise Pascal: "Náboženstvo a mravnosť sú dva základné piliere štátov. Kto tie podkopáva, podkopáva štát a stáva sa najväčším vlastizradcom". A ešte výraznejšie to vyjadril Silvio Pellico, revolucionár, väznený na Spielbergu /žil 1789-1854/: "Kto odtrhuje od oltára ľudí a volá mier, mier, vlast, vlast, neverte mu, je vlasteneckým farizejom a najhorším občanom." Pre závažnosť výpovedí som to už napísal asi v dvoch listoch.

Uvediem Vám ešte i to, raz už napísané otrasné svedectvo o škodlivosti protináboženských akcií, akých sa dopúšťali ateisti I. republiky CSR proti Bohu a Cirkvi a ich ovocie cítili ich potomci. Napísal ho český spisovateľ Konrád Kubeš: "Prečo Pán dopustil na našu vlasť Hitlera?"

- a/ Po roku 1918 boli lámané, potupované, zo škôl vyhadzované kríže, znamenia spásy, na ktorom pre nás umrel milujúci Ježiš Kristus. Teraz visel nad našimi hlavami zlomený kríž, symbol satanov a jeho ľudí, ktorí nás nenávideli, a vy ste ho museli ponížené zdaviť!
- b/ Tým povrazom, ktorý bol hoďený na šiju Kráľovnej nebies a bola strhnutá socha Svätej Panny 3. novembra 1918, hynula po roku 1939 česká inteligencia.
- c/ Kňazi boli vyhlasovaní za zradcov a udávačov, katolíci boli vylučovaní z národa. Teraz strádal v koncentračných táboroch a krvácal na popraviškách Česi na udanie nepriateľov viery. Koľko kňazov koho udalo?
- d/ V učebniciach lúhali partie o Husovi, deti i študenti boli pripravovaní o vieru, viera tupená, tvalo sa proti nej, teraz zatvárané české stredné školy alebo pomenčované, vyššie školy úplne zatvorené.
- e/ Lúhalo sa v školách proti Cirkvi, teraz nakomandované lži proti vlastnému národu, profesori a učitelia museli vychvalovať nepriateľov nášho národa.
- f/ Na Staromestskom námestí, kde bola potupená Svätá Panna, hovoril Frank potupné reči proti nášmu národu, naše noviny ich museli vytlačiť. Za náletov bola zničená staromestská radnica, jediná vzácna pamiatka, ktorá zmizla z povrchu.
- g/ Cigániho sa o tom, ako Cirkev zotročovala. Teraz zotročenie, a aké!
- h/ Lúhalo sa o cirkevnej cenzúre, teraz hitlerovská cenzúra, a aká!
- i/ Nevera bola predstavovaná ako šťastie národov. Callesove ukrutnosti / v Mexiku-pozn.opisovateľa/zamŕčované alebo pripočítané katolíkom, teraz prežívali na vlastnej koži požehnanie nevery.
- j/ Kresťanstvo predstavované ako jed z Judey, teraz blahé dobro nevery.
- k/ Cirkev predstavovaná ako spiatočnícka, nepriateľka pokroku. Hitler kázal židom nosiť verejné označenie ako za barbarských čias.
- l/ Pápež predstavovaný ako nepriateľ nášho národa, jediný Pius XII. sa zastal práv slabých národov. Museli ste práve nepriateľovi Hitlerovi strúhať poklony.
- m/ Kňazi, ktorí vypomáhali vo vyučovaní, nesmeli učiť dejepis, teraz inteligencia volala: "Na vás, kňazoch, všetko záleží. Kostoly boli útlukom českého jazyka."

Múdrenu stačí!

Píšte o práci, o kultúre, o čistote prostredia... starajte sa, aby každý bol slušne zamestnaný, súco ubytovaný, úspešne liečený, dôstojne oblečený, aby sa žilo u nás vo vzájomnom porozumení, v láske. Veci duchovné, ktoré sú podľa Vás vecou súkromnou, nechajte tým, ktorí majú o ne záujem. Prestante bojovať proti tomu, čo náš ľud dvíha morálne, spoločensky, čo podpružuje pracovné snaženie, upevňuje pokoj...

Nikto Vás nenúti byť veriacimi. Ostávajte neveriacimi, ak Vám to vyhovuje, i keď by sme boli radi, aby ste aj Vy patrili medzi Božie dievky, lebo i Vás chce mať Pán Boh pri sebe, i za Vás zomrel Pán Ježiš. Píšte si o nevere, o jej "sladkej" návnade ku životu "blahobytnému". No dožičte veriacim, aby sa rozvíjali vo svojom náboženskom presvedčení, prejavovali ho navonok. Prestante už raz šíriť zatŕatú nenávisť voči veriacim, ktorými sú Vaši otcovia, matky, bratia, sestry, priatelia. Nenávisť je určitá forma šialenstva. Je to nevoľca, ktorý preráza ľudské srdcia. Je to červ, ktorý ponaly, ale neúprosne rozožiera celé duchovné tkanivo. Nenávisť je kyselina dusičná, ktorá rozleptáva každú formu dobroty a každý nežný cit a robí Vás hrubými a drsnými. Je to mrazivý vietor, ktorý bičuje dušu a zatvrdzuje ju v nesmiernej túžbe po pomste. Ak sa Vám nenávisť zahniezdi v srdci, nebudete mať pokoja, lebo "bezbožník nemá pokoja" /Izaiáš/. Dosvedčuje to aj nižšie uvedený Žalm :

" Prečo sa ešte vystatuješ ty,
čo sa znôžeš iba na ničornosť?
Úklady strojíš deň čo deň,
jazyk náš ostrý ako britva.
Zlo miluješ viacej než dobro,
lož väčšmi ako pravdu.
Najnilšie sú ti reči zhubné.

Preto ťa Boh navždy zničí,
odstráni ťa, vyženie ťa zo stanu,
vytrhne ti korene z krajiny žijúcich.
Spravodliví to uvidia a zľaknú sa,
ale z neho sa vysmejú :
"Pozrite človeka, čo sa neutiekal k Bohu,
lež zakladal si na veľkom bohatstve
a domhol sa noci svojimi úskolmi". /Žalm 51/

Teda:

"Uznajte Božiu moc! Vznešený Boh vládne
nad vyvoleným ľudom
a svojou mocou tróni na nebesiach.
Úctyhodný si, Bože, vo svojom chráme.
Ty si náš Boh, ty dávaš svojmu ľudu
silu a odvahu.
Nech je zvelebený Boh! /Žalm 67, 35-36/

Prosím toho vznešeného Boha, aby Vám uštedril tie svoje dary,
ktoré Vás uschopnia uznať Ho za svojho Pána a umožňovať všetkým
ľuďom dobrej vôle slobodne Mu slúžiť, k Nemu sa hlásiť a tak pri-
pravovať a rozvíjať život na zemi a raz navždy blažený na nebi.

V patričnej úcte

Mons. Viktor Trstenský,
r.kat. knaz m.sl.

Na vedomie:

Dr. Gustáv Husák, prezident ČSSR; Dr. Peter Colotka, CSc. predse-
da vlády SSR; Cirkevní predstavitelia ČSSR; Masovokomunikatívne
prostriedky v ČSSR; MUDr. Ján Mičík, OÚNZ, Dolný Kubín.

Správa o poslednej vlne prenasledovaní.

Posledné mesiace roku 1985 sú poznačené represáliami proti aktívnym veriacim, najmä na Slovensku a na Morave. Jubilejný rok 1985 sa teda nemal končiť jasnou perspektívou veriacych do budúcnosti, leda ak by sa práve nová vlna represálii pokladala za znak jasnej perspektívy. Napokon, Kristus sám nazýval svoje ukrižovanie oslávením, lebo bezprostredne súviselo s veľkonočnou slávou. Kríž mal byť odvtedy znakom víťazstva!

Rakúska tlačová katolícka služba Kathpress publikovala 19. decembra 1985 celý rad mien veriacych, uväznených a vypočúvaných v posledných týždňoch minulého roku :

- 40-ročného Ing. Pavla DUDRA z Gottwaldova vzali do vyšetrovacej väzby, lebo u neho pri domovej prehliadke, ktorú viedli plukovníci Bezpečnosti KOCVARA a BEHAVY, objavili vraj tajnú tlačiareň. Zhabali mu množstvo náboženskej literatúry a rozmnožovacie zariadenie. Dudr sa teraz nachádza vo väzení v Brne-Bohuniciach.

- V tom istom väzení je aj 50-ročný technik Jaromír NEMEC, obžalovaný z rozširovania a rozmnožovania - vraj - protispoločenských a protištátnych spisov.

- Aj Nemcovú známu, Jerínu BENEJOVÚ zatkli, vraj pre podozrenie z poburovania.

- Na základe toho istého obvinenia vzala brnenská Štátna bezpečnosť do vyšetrovacej väzby 58-ročného robotníka z Lutopečien, okres Kroměříž, otca deviatich detí, Augustína NAVRÁTILA. Pri domovej prehliadke mu zhabali množstvo náboženskej literatúry, filmový materiál, magnetofóny a korespondenciu. Navrátil už niekoľko rokov upozorňoval na seba listami verejným orgánom. Raz protestoval, inokedy žiadal vysvetlenie alebo sa pýtal, či to, čo zákony dovolujú, sa môže aj skutočne robiť, napr. založiť súkromnú knižnicu s náboženskou literatúrou. V dvoch otvorených listoch na najvyššie miesta sa Navrátil zaoberal prípadom záhadnej smrti Premysla COUFALA, tajného kňaza v Bratislave. Na základe súkromných výskumov prišiel k záveru, že ho za hrôzostrašných okolností z a v r a ž d i l i a g e n t i B e z p e č n o s t i ! To bolo bezprostrednou príčinou trestného postihu Navrátila. Vedie ho nadporučík Kamil TOPOLÁŘ!

Tento súdruh bude mať ťažkú prácu, lebo obžalovaný sa vo všetkých prípadoch kryl udaním zákona alebo vládneho nariadenia. Podľa najnovších správ sa Navrátil nachádza na uzavretom oddelení psychiatrickej liečebne v Brne-Bohuniciach. Príbuzní a priatelia sa obávajú, že sa ho vyšetrovatel a úradníci takto zbaví ako nepohodlného občana, prinútiac ho k akejkoľvek terapii, ktorá naruší alebo zničí jeho zdravie! Česko-Slovensko má v tomto ohľade voľné ruky, lebo v y s t ú p i l o z Medzinárodnej psychiatrickej únie!

- Kathpress potom udáva ďalšie mená osôb, ktoré Bezpečnosť vypočúvala, prípadne im vykonala domovú prehliadku, zhabala im technické zariadenie, náboženskú literatúru, písacie stroje, papier a pod. Ide o Hermínu ORECHOVÚ, Františka ADAMÍKA, Pavla ZÁLESKÉHO a Jakuba MACHÁLKA.

To je iba niekoľko mien, špica ľadovca. Podobných prípadov bolo na Morave, ale najmä na Slovensku v novembri a decembri oveľa viac. Verejnosť sa o väčšine nedozvedela a nedozvie, lebo postihnutí majú neoprávnený strach zverejniť svoj prípad. Skúsenosti posledných rokov dokazujú, že aj v rámci socialistického štátu, akým je Česko-Slovensko, je možná seobebrana tým, že č l o v e k z v e r e j n í s v o j p r í p a d a o b r á t i s a n a n a d r i a d e n é m i e s t a

o spravodlivé vyriešenie. Ktosi v tomto štáte má totiž zločinecký záujem všetko prekrútiť a predstaviť veci z tej stránky, ktorá je síce nepravdivá, spadá však pod dajaký článok trestného zákona.

- Tak je to i v prípade 37-ročnej Ing. Márie NECHALOVEJ zo Žiliny, ktorú Bezpečnosť zadržala 16. novembra 1985 na ceste do Maďarska. O dva dni nasledovala domová prehliadka, pri ktorej - ako v iných prípadoch - jej zhabali asi 200 náboženských kníh, magnetofóny a dajaké technické zariadenie. Aj jej matke v Prievidzi urobili domovú prehliadku a zhabali náboženskú literatúru. Mária Nechalová sa nachádza vo vyšetrovacej väzbe v Bratislave a obvinili ju z protizákonného vlastníctva cudzích valút. V súvislosti s ňou Bezpečnosť vypočúvala 10-15 osôb zo Žiliny a okolia. Medzi nimi aj niekoľkých kňazov. Vypytovali sa ich, odkiaľ mala Nechalová náboženskú literatúru. Už z tejto okolnosti jasne vysvitá, že obvinenie v súvislosti s cudzími valutami je iba zámienka, aby ju mohli postaviť pred súd, súdiť a odsúdiť. Mená zodpovedných ŠtBákov, ako i vyšetrovateľov sú ešte neznáme.

Rok 1985 začal šľubne a svätometodské oslavy priniesli veľa nádeje do radov veriacich. Veď napokon štát sám sa zapojil do osláv, ktorých ozvenu bolo cítiť všade na svete. Nádej vzbudzoval i Gorbačov úsmev na Západe i na Východe. Tí, ktorí verili príchodu lepších čias - vďaka jeho modrým očiам - sa začínajú presviedčať, že v Česko-Slovensku a v iných štátoch sovietskeho impéria r a s t i e a t m a v n e S t a l i ň o v t i e ň ! Vracia sa azda teroro 50. rokov, ktorý Gorbačov nemôže alebo nechce zablokovat?

- o -

Anton H L I N K A,
mníchovský spolupracovník Hlasu Ameriky, nás oboznámi s doslovným textom listu, ktorý poslal pražský arcibiskup kardinál TOMÁŠEK redakcii časopisu "Tribúna".

V r á t i l s a a z d a s t r e d o v e k ?

Toto je nápis dlhého článku z 10. decembra 1985 vo Frankfurter Allgemeine Zeitung od Paula Hellera pod titulom "V Československu štát nesie zodpovednosť za zatažené vzťahy k Cirkvi". Predmetom prvej časti článku je rozbor situácie Cirkvi na Západe a vo východnom bloku od riaditeľa Federálneho cirkevného úradu Vladimíra Jankú. V druhej časti, na ktorú sa sústreďime teraz, je uvedená polemika pražského arcibiskupa, kardinála Tomáška s časopisom "Tribúna". Nie však v podaní Paula Hellera, lež kardinála samého. Tu je doslovný text jeho listu redakcii:

V Prahe, 2. novembra 1985.

Redakcia časopisu "Tribúna".

Vážená redakcia!

Váš časopis uverejnil v 9. čísle "Otázky míru a socializmu" článok Vasilja Bejdu "Kam jde Vatikán", k jeho niektorým pasážam nemôžem, ako najvyšší predstaviteľ katolíckej Cirkvi v Československu, mlčať.

Ponechávam bokom autorovo hodnotenie osobnosti Svätého Otca Jána Pavla II. Veľkosť jeho osoby a jeho nesmierne kladný vplyv na vytváranie morálnych a sociálnych profilov sveta je celým kultúrnym svetom natoľko uznávaný, že hodnotením zo strany autora tohto článku nemôže byť jeho veľkosť dotknutá.

Pomlčím o autorovom hodnotení zmien v Kúrii a ich politického významu, lebo - na rozdiel od pána Bejdu - nepovažujem sa v tejto záležitosti za kompetentného. Nemienim sa ani zaoberať otázkou politického charakteru náboženstva - ako píše pán Bejda - hoci autor

vychádza z celkom nesprávneho názoru, že Cirkev nemá právo sa vyjadrovať k verejným otázkam. Naopak, je to jej povinnosť!

„Nebudem sa tu zaoberať ani stredovekými - ako píše pár Bejda - názormi na rozvod, prerušenie tehotenstva a kontrolu pôrodnosti. Pánu Bejdovi pravdepodobne uniklo, že práve najnovšie lekárske výskumy - obrazovo a zvukovo dokumentované - ukazujú, že i nenarodené dieťa je človek, ktorý sa už vo veľmi rannom štádiu vývoja bráni proti lekárskeму zákroku - ktorý má spôsobiť jeho smrť - tým, že uhýba nástroju. To znamená, že i vo svetle a z hľadiska súčasnej lekárskej vedy je názor Cirkvi úplne správny!

Musia však čo najostrejšie protestovať proti tej časti článku, v ktorej sa tvrdí, že imperialistické sily sa snažia z katolíckej Cirkvi v Československu urobiť akési potencionálne centrum protisocialistickej opozície. Cieľom cirkvi u nás nie je akési politická opozícia, ale normálna evanjelizačná a pastoračná práca. Nie je našou vinou, že do nedávnej oslavy 1100. výročia smrti sv. Metoda na Velehrade, ktorá mala byť čisto náboženskou záležitosťou, boli zaradené niektoré politicky zamerané prejavy zo strany štátnej správy, ktorá už predtým v masmédiách sa snažila všetkými možnými spôsobmi urobiť z tohto výročia záležitosť politickú. Táto stránka pôsobnosti cyrilometodskej misie mala byť podľa nášho názoru prejednávajúca na inom mieste a je veľká škoda, že sa tak - na rozdiel od mnohých zahraničných osláv tohto výročia - nestalo aj u nás.

Nielen táto skutočnosť usvedčuje pána Bejdu z nesprávosti jeho tvrdenia, že československý štát sa nemieša do záležitostí Cirkvi a prísne rešpektuje ich vnútorné zásady a normy. Je dobre známe, že štátne orgány zasahujú do našich cirkevných záležitostí - a to do najmenších podrobností prostredníctvom štátneho dozoru nad cirkvami na úrovni vlády, ministerstva, krajov, okresov a národných výborov. Tento štátny dozor má u nás také absurdné rozmery, že zasahuje aj do osobného súkromného náboženského života. Svädčila o tom zásahy proti veriacim, hlavne mladým, pretože sa spolu súkromne schádzajú, aby sa modlili, spievali duchovné piesne a čítali Písmo sväté. Hoci kedy sú súdení preto, že sa previnili proti paragrafu 178 Trestného zákona - marenie dozoru nad cirkvami a náboženskými spoločnosťami.

Podľa našej Ústavy z roku 1960 majú však na to plné právo, lebo v článku 32 je stanovené: "Sloboda vyznania je zaručená". Každý môže vyznávať akúkoľvek náboženskú vieru alebo byť bez vyznania, i prevádzať náboženské úkony, pokiaľ to nie je v rozpore so zákonom! Keby bolo v tomto článku stanovené, že je zaručená sloboda kultu, potom by sa táto sloboda obmedzovala na spoločné náboženské úkony iba v priestoroch kultu, t.j. na kostoly a kaplnky. Pretože 32. článok našej Ústavy zaručuje slobodu vyznania, nie je prípustné obmedzovať túto slobodu iba na slobodu kultu!

Vládnym uznesením zo dňa 17. júla 1954 bola zrušená evidencia náboženského vyznania. Skutočnosť je však taká, že štátne orgány vedú túto evidenciu veľmi bedlivo a starostlivo, a to už od detského veku. V dotazníkoch, ktoré sa predkladajú uchádzačom o pracovné miesta síce nie je otázka, akého vyznania je uchádzač, ale obyčajne sa musí prejavíť, akým spôsobom sa vysporiadaval s náboženskou otázkou. Často veľmi bedlivo sa kontroluje, či jednotlivý občan navštevuje bohoslužby. Na tieto otázky pravidelne odpovedajú straníckym orgánom tzv. stranícki dôverníci a dohliadači. Mnoho občanov, na ktorých bolo podané udanie za účasť na bohoslužbách si sťažuje, že museli opustiť svoje pracovné miesto, nedostali sa na štúdiá alebo boli už z nich vylúčení.

Situácia veriacich je podobná, i pokiaľ ide o tlač. Článok 20 našej Ústavy stanovuje: "Všetci občania majú rovnaké práva a rovnaké povinnosti". Okrem iného to značí, že n i e l e n a t e i s t i ,

a l e i v e r i a c i m a j ú r o v n a k é p r á v o n a t l a č . Aká je však skutočnosť?

V knižkupectvách je dostatok literatúry ateistickej, avšak t.č. nie je k dostaniu ani jedna kniha náboženská. Prečo? Ústredné cirkevné nakladateľstvo má zrejme určité obmedzenia, pokiaľ ide o súhlas k tlači náboženských kníh. A pokiaľ je niečo povolené, je náklad taký nízky, že je v najpráťšom čase rozobraný.

Naším veriacim nie je ľahostajné, že u nás už rad rokov až do roku 1985, desať diecéz čaká na menovanie biskupov. Svätý Otec je stále pripravený na to, aby aj u nás obsadil všetky diecézy, takže zábrana je niekde inde!

Napriek tomu, že naši veriaci, ktorí tvoria veľkú väčšinu našich občanov, doposiaľ nie sú plne uspokojení vo svojich úplne oprávnených náboženských požiadavkách, ako občania sa snažia obetavo a zodpovedne plniť svoje poslanie v našom národnom spoločenstve. A je pre Vás i to dôležité, že naši veriaci, v jednote s ostatnými veriacimi všetkých kontinentov sveta, so svojimi kňazmi, biskupmi a najvyššou hlavou Cirkvi, so Svätým Otcom Jánom Pavlom II., veľmi prispievajú pre zachovanie vzájomného porozumenia a mieru na celom svete tým, že pracujú predovšetkým pre dôležité zachovanie spravodlivosti a základných ľudských práv. V tomto duchu intenzívne pracuje v Ríme pápežská komisia "Spravodlivosť a Mier". Áno, až vtedy sa zastavia závody v zbrojení, keď vo všetkých štátoch sveta bude dôsledne rešpektovaná spravodlivosť a základné ľudské práva, lebo nebudú dôvody na sebaobranu a nebudú ani útočné plány. Preto sústavné písanie o mieri a volanie po odzbrojení a mieri bude až vtedy nielen vieryhodné, ale tiež účinné, až vo všetkých štátoch sveta bdelo a vytrvalo sa bude nielen hlásať odzbrojenie a mier, ale tiež dôsledne sa bude dodržiavať spravodlivosť s rešpektovaním základných ľudských práv, a to v rovnakej miere pre každého občana!

S pozdravom

František kardinál Tomášek,
arcibiskup pražský

Potiaľto list kardinála Tomáška redakcii "Tribúna". V demokratickom svete, kde panuje voľná výmena názorov, by sa ho sotva kto všimol. Iné je to v štátoch nedemokratických. Aj tam síce patrí alebo by mal patriť takýto hlas, takýto list, k normálnym prejavom dušpastierskej činnosti biskupa a kňaza. Vyžaduje však od nich rozvahy, odvahu, pastiersku horlivosť a vyšší druh zodpovednosti. A kardinál Tomášek denne dokazuje, že má tieto vlastnosti. V tom spočíva jeho veľkosť biskupa a muža!

- o -

Modlitba za kňazov :

Pane, prosíme ťa za kňazov. Je až príliš zrejmé, že ich nemáme dost. Dnes sa ti však chcem poďakovať za tých, ktorých si nám dal.

Ďakujem ti zvlášť za tých, ktorí pracujú medzi nami. Pomôž mi využiť ich prítomnosť.

Chcú so mnou hovoriť predovšetkým ako kňazi, daj mi odvahu sledovať ich duchovné rady.

Chcú vo mne rozvinúť tvoj božský život, daj mi silu, aby som ochotne prijal ich povzbudenie.

/Suavet/

SHzR.

- o -

Úrady pre záležitosti Cirkvi v krajinách s komunistickou vládou.

Vo všetkých európskych krajinách východného, komunistického bloku, teda v ČSSR, NDR, PLR, MLR, Rumunsku, Bulharsku a samozrejme v ZSSR, existuje štátny úrad, ktorý kontroluje činnosť cirkevných spoločenstiev: katolíkov, protestantov a pravoslávne kresťanské cirkvi. Názov týchto úradov je v jednotlivých krajinách rôzny, avšak v podstate je rovnaká ich úloha.

O úlohe, kompetencii a činnosti týchto úradov pre veci cirkevné informuje v porovnávacom prehľade článok v júnovom čísle nemeckého mesačníka "Herder korrespondent". Článok má názov: "Štátne orgány pre kontrolu cirkví". Dnes vás oboznámime s hlavnými myšlienkami tejto štúdie.

Predbežná otázka, ktorú si článok kladie, je: z akých predpokladov vychádza cirkevná politika v štátoch sovietskeho bloku?

Autor článku, Otto Luchterhand, odpovedá, že tieto predpoklady sú jednak ideologické, jednak pragmatické.

Postoj k náboženským spoločenstvám je v štátoch s komunistickým režimom diktovaný predovšetkým totalitárne-ideologickými motívmi. Komunizmus sa pokladá za vedecké vysvetlenie sveta, ktorý stojí v nezmieriteľnom protiklade s náboženskými predstavami. V komunistickej vízii o usporiadanej spoločnosti nie je miesta pre náboženstvo. V terajšej fáze dejín je síce s náboženskými predsudkami ešte potrebné počítat, avšak ako s niečím, čo je odsúdené na odumretie. Z toho vyplýva, že strana a stranou uznávaný štát sa všetkými prostriedkami snaží obmedziť priestor činnosti náboženských spoločenstiev. Inými slovami: cirkevná politika komunizmu má represívny charakter. Preto sa i zo zákonodarstva stáva nástroj represívnej politiky a pri jej prevádzaní majú kľúčové postavenie práve úrady pre cirkevné záležitosti.

Z pragmatického hľadiska treba však brať zreteľ tiež na to, že náboženstvo je spojené s národnými a kultúrnymi koreňmi a dejinami týchto krajín. Niekde slabšie, inde prenikavejšie. To platí predovšetkým o krajinách, v ktorých je národný prvok úzko spojený s určitou konfesijnou náboženskou štruktúrou, ako napr. v Rumunsku a v Bulharsku s pravoslávím a v Poľsku s katolíckou vierou.

Tieto dva predpoklady - ideologický a pragmatický - neostávajú bez vplyvu na cirkevnú politiku vlád jednotlivých krajín.

Článok ďalej informuje o postavení úradov pre cirkevné záležitosti vo vnútri vládnych štruktúr jednotlivých krajín. V tejto súvislosti autor článku poznamenáva, že štatút týchto úradov nie je všade úplne zverejnený a že sa o ich činnosti v tlači nepíše. Toto mlčanie je vysvetliteľné dvoma dôvodmi:

- o veciach, ktoré súvisia s cirkvou sa píše zámerne málo, aby sa udržiaval dojem, že náboženstvo nemá vo verejnom živote a v mienke význam.
- Málo sa píše však hlavne preto, aby sa nepriaznivá činnosť týchto úradov nedostala do kritického pohľadu a súdu verejnosti a aby sa do rúk verejnosti nedostal kompromitujúci materiál.

V európskych krajinách s komunistickým režimom majú tieto štátne kontrolné úrady zvlášť dôležité postavenie tiež preto, že cirkvi a náboženské spoločenstvá sú jedine zákonom povolené organizácie, ktoré sa nedajú úplne integrovať do komunistickej ideológie a do štátneho ateizmu. To tiež vysvetľuje, prečo komunizmus cíti potrebu dôsledne kontrolovať náboženskú činnosť cirkví a pri tejto kontrole

spolupracuje všade úzko s ministerstvom vnútra, so štátnou bezpečnosťou a s tajnou políciou.

Akú majú úrady pre cirkevné záležitosti kompetenciu? - pýta sa ďalej v článku.

Uvádza päť akčných oborov. Štátne orgány, ktoré riadia cirkevné záležitosti, majú za úlohu:

- najprv vypracovávať a predkladať návrhy zákonov o činnosti náboženských spoločností,
- koordinovať čiastočné a špecifické kompetencie rôznych štátnych orgánov, pokiaľ sa týkajú záležitosti cirkví na rôznych poliach, napr. na pdi finančnom, stavebnom, kultovom, vydavateľskom atď.,
- dávať dobrozdanie, vysvetlenie a smernice úradom, súdom a spoločenským organizáciám,
- kontrolovať činnosť náboženských spoločenstiev a cirkví,
- zhromažďovať dôležité štatistické údaje.

Tento výpočet kompetencie úradov, ktoré kontrolujú činnosť cirkví, je vo všetkých štátoch s komunistickou hegemoniou v podstate rovnaký. Nerovnaký je však rozsah mocenských zásahov a stupeň ovplyvňovania cirkevného života. Tu článok podáva prehľad, ako prenikavo sa štátne úrady v jednotlivých krajinách miešajú do cirkevných záležitostí.

Na rebríčku stojí čo do tvrdosti na prvom mieste ZSSR a ČSSR. O týchto dvoch krajinách autor píše: Rada pre záležitosti náboženstva pri Ministerskej rade v ZSSR a jej miestni poverenci majú vo všetkých dôležitých otázkach cirkevnej organizácie, ako menovanie duchovných, financie, seminárov a edičnej činnosti, rovnako ako v otázkach medzinárodných vzťahov, posledné a často i prvé slovo. V Československu je to ešte markantnejšie, pretože tam sú kňazi platení štátom a Sekretariát pre cirkevné záležitosti, príp. cirkevní sekretári sú splnomocnení spolurozhodovať v čisto náboženských otázkach. Situáciu v oboch týchto krajinách zhrňuje autor článku potom takto: v oboch krajinách sa vyžaduje pre veci, ktoré presahujú bežné každodenné záležitosti, štátny súhlas, pričom štátne úrady pre cirkevné záležitosti nie sú viazané zákonne stanovenými smernicami a preto môžu postupovať ľubovoľne a podľa politického účelu. Dá sa tu preto hovoriť o zákonne zastretej bezprávnosti náboženských spoločenstiev, čo tiež potvrdzuje každodenná prax.

Na druhé miesto obmedzujúcich a dusiacich zásahov úradov do cirkevného života kladie autor Rumunsko a Bulharsko. Nie snáď preto, žeby v týchto štátoch boli zásahy cirkevných úradov veľmi tvrdé, ale preto, že v nich pravoslávna cirkev tvorí tiež súčasť národného, kultúrneho a dejinného povedomia, čo ani ateistický štát nemôže prehliadať.

Na tretie miesto autor kladie Poľsko, o ktorom píše: v Poľsku zostávajú právne kompetencie štátnych cirkevných úradov vo veľkej miere iba na papieri, pretože tam katolícka Cirkev už d l h o a s ú s p e c h o m n e d b á n a p r e d p i s y , k t o r é r e ž i m n a r i a d i l , lebo chce presadiť, aby sa náboženský život zvelaďoval. Autor článku cituje ako typický prípad úspešnej rezistencie katolíckej Cirkvi, proti tzv. bodom..... vyučovania náboženstva. Tento pokus stroskotal, pretože poľský episkopát sa vtedy v e r e j n e a j e d n o t n e proti tomuto vmešovaniu štátu do cirkevného života postavil na odpor a dal kňazom príkaz, aby nariadenie nepočúvali.

Kto sleduje náboženský život pod komunistickou hegemoniou Sovietkeho zväzu, kladie si tiež často otázku, ako ďaleko je cirkevná politika v jednotlivých krajinách ovplyvnená alebo dokonca riadená Moskvou?

Oficiálne pramene o tom, samozrejme, mlčia. Z neoficiálnych prameňov sa vie, že vedúci cirkevných úradov sa v dost pravidelných odstupoch stretávajú, aby sa navzájom informovali o náboženskej situácii vo svojich krajinách. Úlohou týchto stretnutí nie je však - ako sa zdá - koordinovať cirkevno-politické opatrenia.

Taktiež sa vie, že sekretári ústredných výborov komunistických strán sa pri svojich periodických stretnutiach zaoberajú tiež problémom tzv. politiky..... cirkevnej politiky.... jednotná závažná politická línia.

Článok ďalej poukazuje na neprirodzenú, ba perverznú situáciu úradov pre cirkevné záležitosti. Perverzia záležití v základnom protiklade dvoch opačných úloh:

na jednej strane má aj komunistický štát funkciu - tak ako všetky moderné štáty - zabezpečiť spokojné spolužitie na základe práva, t.j., že úlohou štátu je ochraňovať všetkých občanov a ich združenia, včítane cirkví a tak im zaručiť právnu podmienku pre ich zákonnú činnosť.

Na druhej strane však štát porušuje mieru svojej funkcie tým, že veriacich občanov v mnohých oblastiach diskriminuje a že voči náboženským spoločnostiam robí politiku obmedzovania, utlačania alebo dokonca hrdúsenia a ničenia. Tým sa dostáva do schizofrenickej situácie.

Na záver autor poznamenáva:.... za samozrejmeho predpokladu, že štát sa chová k náboženstvu a k náboženským prejavom zásadne pozitívne, alebo aspoň ľahostajne. Tento predpoklad však neexistuje v štátoch s komunistickým svetonázorom. Historicko-pragmatické ohľady môžu síce nepriateľský postoj voči cirkvám a z neho vyplývajúcu represívnu náboženskú politiku zmierniť a brzdiť, nemôžu však nepriateľský postoj odstrániť. Vo všetkých satelitných štátoch Sovietskeho zväzu existuje systém nepriateľskej štátnej náboženskej politiky!

Sestry De Notre Dame 350 rokov v Remeši .

Z Francúzskeho historického mesta Remeša sa nám ozvala slovenská rehoľníčka sestra Anastázia Dončeková z kongregácie de Notre Dame. Sestričky tejto rehoľnej spoločnosti oslávili v októbri 1984 350. výročie príchodu do Remeša. Naša sestrička Dončeková napísala o tomto významnom výročí niektoré bližšie údaje a poslala pozdrav, datovaný 21. novembra 1984, ktorý tu tľnočíme :

Drahí krajanovia, srdečne vás pozdravujem a všetko dobré prajem od Pána Boha na budúci rok. Myslím často na vás v modlitbách, aby vás Pán Boh poslal povolanie pre vašu pomoc. Pekne vám ďakujem za Posol, ktorý vždy čítam s radosťou. Posielam vám správu o tom, čo sme mali v našom dome, kde bývam od roku 1930 ako rehoľníčka de Notre Dame. Pozdravujem všetkých našich misiónárov a tiež aj čitateľov Posla, najmä naše slovenské sestričky.

S Bohom vaša

Sr. Anastázia Dončeková
6 Place Godinet B.P. 2110
51074 - REIMS Cedex, FRANCE.

- o -

- Šťastie sa nehľadá, ale tvorí. Nezávisí od toho, čo nám chýba, ale od dobrého využitia toho, čo máme. Nie je kdesi mimo nás, ale v jadre nášho bytia. Sme šťastní, keď si uvedomujeme nejaké dobro, a tým väčšie je naše šťastie, čím väčšie a trvácnejšie je príslušné dobro.
/N. Irala/

- Nepodliezaj nikdy popod plot, kým nevieš, prečo ho urobili.
/Chesterton/

Talianske pútnicke miesto L O R E T T O .

Október nie je práve najvhodnejším mesiacom na púte. Už aj v Taliansku tohto roku cítiť jeseň. Z miest, ktoré pútnici ešte aj v októbri navštevujú, je Loreto a spájajú ho s ružencovou pobožnosťou.

Loretto je malé mestečko na Adriatickom mori, neďaleko prístavu Ancona. Kedy to bola celkom malá usadlosť, ktorá vďaka svoj významu polohy, ktorá ovláda široké okolie a hlavne rovinku, siahajúcu až k moru. Tu sa stretali cesty zo západu s tými, ktoré smerovali na sever do Benátok a Terstu a na juh do Pescari a Bari. Na takýchto križovatkách stavali keďysi kríže, Božie muky a kaplnky.

Cestujúci cítili, že to boli nebezpečné miesta, na ktorých číhali zbojníci a zlí ľudia. Aj na kopci v Lorette stála už v 13. storočí kaplnka s obrazom Matky Božej. Okrem cestujúcich chodili sem prosiť o ochranu a pomoc aj miestni obyvatelia a časom aj pútnici z ďalšieho okolia.

Malá kaplnka sa stala stredobodom ľudovej pobožnosti. O vzrastajúcej popularite tohoto pútnického miesta svedčia dokumenty v archíve. V nich sa hovorí o donáciách a testamentoch, s pripomienkou milosti a pomoci, obdržanej na príhovor Panny Márie. Keď miestny biskup zistil štedrosť pútnikov a ich vzrastajúcu úctu k Panne Márii, rozhodol sa postaviť na tomto mieste veľkú svätyňu. Ľudovú kaplnku mali zručiť. Týmto rozhodnutím cirkevných predstaviteľov začínajú nové dejiny pútnického miesta, opradeného dnes legendami, s ktorými sa však spája oprávdivá nábožnosť kresťanského ľudu.

Legendy a pobožnosť sa však viazali na chudobnú kaplnku. Ani pútnici, ani miestne obyvateľstvo sa nechcelo s ňou rozlúčiť. Riešenie našiel miestny farár pri kaplnke a urobil to svojším spôsobom, ktorý zodpovedal zvyklostiam vtedajších čias, kedy každé pútnické miesto malo aj históriu zázrakov a mimoriadnych javov: vyhlásil, že vo sne videl anjelov, ktorí mu prezradili, ako sa dostala kaplnka do Loreta. Malo tu ísť vlastne o domček Panny Márie z Nazaretu, kde anjel zvestoval Panne Márii, že sa má stať matkou Ježiša Krista. Aj do samej kaplnky vložil nápis, ktorý možno aj dnes v pôvodnej kaplnke čítať: Hic verbum caro factum est - Tu sa slovo stalo Telom. Do Loreta preniesli vraj kaplnku anjeli preto, lebo ju v Palestíne ohrozovali nepriatelia kresťanskej viery.

V priebehu desiatich rokov legenda o prenosení domčeku Panny Márie sa rozšírila po celom vtedajšom kresťanskom svete. Proti nej sa nemohol postaviť ani vtedajší miestny biskup. A tak pôvodnú kaplnku jednoducho ponechal na mieste a nad ňou vystavil nádhernú svätyňu Panny Márie - tak ako je to aj v Assisi s malým kostolíkom Porciunkule.

V Lorette nachádzame svedectvo jednoduchšej kresťanskej viery, i keď opradenej legendami. Mnohým neveriacim slúžila táto legenda za zámienku útokov proti náboženstvu.

Veriaci človek vie veľmi dobre rozlíšiť folklór od skutočnosti a vie tiež zaradiť prejavy ľudovej nábožnosti do doby, v ktorej sa prejavovala tak živo, že jednoducho pravdu materstva Panny Márie oprial legendami. Dnes si vieme overiť v archívoch priamo zo zachovaných dokumentov, ako vyrastalo toto pútnické miesto v Lorette - ako si to môžeme overiť aj o iných pútnických miestach. Snaha zachovať pôvodnú kaplnku súvisela s vierou jednoduchého človeka, ktorému sa úcta k Panne Márii prihovárala v tej tvrdej forme dedinskej kaplnky, takže bol ochotný pre jej záchranu prijať aj legendu!

Dnes sme si navykli hovoriť o vedeckých svetonázoroch, ktoré nechcú mať nič spoločného s romantickými formami legiend. Ale aj najmodernejšie počítače dneška sa ^{vedci} opriadajú legendárnymi ozdobami, keď ich pripodobňujú ľudskému mozgu a chcú im pripísať tvorivú schopnosť myslenia! ...

CISTERCIÁNI .

Je to mníšska rozjímavá rehoľa. Založil ju roku 1098 v Citeaux, pralesnej oblasti neďaleko Dijonu vo Francúzsku, clunský mních Robert z Molesme. Zo začiatku sa pokúšal zreformovať benediktínsku rehoľu, v ktorej bol opátom. Jeho cieľom bolo uskutočniť rehoľný život založený na chudobe, jednoduchosti a pustovníckej samote, podľa pravidiel sv. Benedikta v najprísnejšom slova zmysle. Cisterciáni dostali svoje meno od mesta Citeaux, ktoré sa latinsky volalo Cistercium.

Na začiatku svojej existencie sa rehoľa venovala kultivácii pustej krajiny, manuálnej práci. Stavali sakrálné stavby v osobitnom umeleckom slohu, ich rehoľné domy stali sa strediskom kultúry a umenia, boli priekopníkmi nových metód v poľnohospodárstve. V 12. storočí to bola najvplyvnejšia európska mníšska rehoľa.

Ich pôvodný program nebol teda novotou, ale Citeaux sa čoskoro dostalo do paľby kritiky susedných kláštorov. Napriek tomu Rád schválil pápež Paschal II. za čias Alberica /1099-1109/, nástupcu Robertovho. Podľa tradície rehoľa v týchto časoch prijala aj svoj biely, alebo šedý rehoľný odev s čiernym škapulárom. Preto ich ľudove volali "bielymi mníchmi".

Prvý malá skupina mníchov sa vybrala z Citeaux na misijné cesty roku 1113. Dramatický rast ako mimoriadna popularita rehole začala za čias sv. Bernarda z Clairvaux /1090-1153/. Volali ho druhým zakladateľom cisterciánskeho Rádu. Bol to mystický teológ, ktorý mal hlboký vplyv na rozvoj duchovného života. Bol veľkým nepriateľom racionalizmu, ktorý zavádzal v jeho dobe Abežard. Roku 1174 bol kanonizovaný a roku 1830 vyhlásený za učiteľa Cirkvi.

Priťahujúci príklad jeho osobnosti prispel k rozvoju veľkého počtu nových povolání a rehoľa sa začala s nepredstaviteľnou rýchlosťou šíriť vo Francúzsku a aj v cudzine. Prví cisterciáni zahájili roku 1120 svoju prácu v Taliansku, 1123 v Nemecku, 1128 v Anglicku, 1130 v Rakúsku, 1132 v Španielsku a postupne aj inde. Sv. Bernard sám založil 65 domov a v čase jeho smrti, roku 1153, sa k cisterciánskej pospolitosti hlásilo už 343 kláštorov a na konci 12. storočia viac ako 500. Pred Reformáciou bolo 742 cisterciánskych domov s 246. opátstvami len v samotnom Francúzsku.

Rád postupne zahájil, podľa príkladu sv. Bernarda takú činnosť, ktorá presahovala pôvodný cieľ čisto rozjímavého života. Opáti slúžili ako pápežskí diplomati, iní bojovali s Albigencami, zúčastňovali sa križiackych výprav a slúžili ako misiónári vo východnej Európe ako aj v baltických zemiach. Na konci 16. storočia väčšina cisterciánskych rehoľných domov sa starala o duchovné potreby okolitého obyvateľstva. To znamenalo ale, že nastal odklon od pôvodných ideálov v Citeaux, hoci bol výsledkom určitých súčasných potrieb.

Úpadok rehole začal už v 15. storočí najmä vonkajším zásahom, keď pápeži sídlili v Avignone. Vtedy zrušili právo rehole voliť si opátov. Menoval ich pápež, alebo aj svetskí panovníci. Títo nanútení opáti zvyčajne strávili veľa času cestovaním a preto nežili v kláštoroch. Bez ich usmernovania a riadenia došlo k smutným následkom. Kláštorne domy chátrali, klesla disciplína a kostoly boli opustené. Najmä v Taliansku a Francúzsku sa cítili tieto škody. Boje počas Reformácie dokonca hrozili, že rehoľa úplne zanikne.

V priebehu niekoľkých desaťročí cisterciáni úplne zanikli v Anglicku, Škótsku a Škandinávii, ako aj v značnej časti Nemecka.

Ústredné vedenie sa zrútilo a každé opátstvo osamotene bojovalo o svoje prežitie.

V priebehu 16. storočia znovu došlo k reforme rehole. Išlo o vytváranie nových kláštorných zoskupení, pričom jednotlivé opátstvá zachovávali v značnej miere vlastnú samosprávu. Osvietenský rozvoj ale narušil vývoj jednotlivých reholí a revolučná vláda Francúzska roku 1791 rozpustila všetky rehoľné domy a ich príslušníkov. Počas napoleonských vojen cisterciáni utrpeli značné škody aj v iných častiach Európy. Na konci tohoto revolučného obdobia zostalo len 12 kláštorov a to v Habsburskom cisárstve Rakúsko-Uhorska.

Príslušníci a zástancovia prísnych pravidiel rehole po burbonskej reštaurácii uskutočnili obnovu cisterciánskeho Rádu. Keďže išlo v tomto prípade o bývalých rehoľníkov kláštora v La Trappe, ľudove ich začali volať t r a p i s t i . V Taliansku ich reorganizovali pod priamym dohľadom pápeža. Roku 1891 ich bolo už v 30. kláštoroch okolo tisíc. V priebehu 19. storočia rozdiel medzi cisterciánmi a trapistami sa ďalej prehĺbil. Trapisti trvali na prísnom rozjímavom živote, podľa pravidiel prijatých v La Trappe, kým cisterciáni sa v značnej miere venovali učeniu a pastorácii. Úplný rozchod týchto dvoch vetví pôvodnej rehole nastal roku 1892, kedy trapisti sa úplne osamostatnili.

Na americkom kontinente trapistov volajú The Order of Cistercians of the strict observance /OCSO/, kým cisterciánov The Sacred Order of Cistercians /SO Cist./.

Na Slovensko cisterciáni prišli asi v druhej tretine 13. storočia do Bardejova a okolo roku 1223 do Spišského Štiavniku, kde vzniklo cisterciánske opátstvo, ktoré ale roku 1543 zaniklo. Začiatkom 14. storočia im patrilo 13. dedín.

- o -

Kňazské výročie.

Dňa 25. apríla 1982 v rámci ďakovných bohoslužieb si pripomínal v chráme sv. Andreja vo Westbury N.Y. 25. výročie svojej kňazskej vysviacky dôst. p. Gregor A. MALONEY, S.J.

Pochádza z Green Bay, Wisconsin, kde sa roku 1924 narodil. Ako člen Spoločnosti Ježišovej východného obradu v priebehu 25. rokov zasvätil svoj čas a sily pre rozvoj východokatolíckych cirkví v USA a po celom svete. Za kňaza ho vysvätil arcibiskup Alexander Evreinoff v Ríme pre potreby ruského východného obradu. Doktorát z východnej teológie nadobudol na Pontifikálnom východnom ústave v júni roku 1962.

Po návrate do USA bol o. G. Maloney pridelený do ruského stredu Fordham University /dnes sa volá John XXIII Ecumenical Center/ a odtiaľ zahájil svoj apoštolát pre východokresťanské cirkvi byzantsko-katolícke ako aj pravoslávne.

Roku 1965 založil známy časopis DIAKONIA, venovaný rozvoju východného kresťanstva na Západe a pre dialóg medzi pravoslávnyimi a katolíckymi východného obradu. Ako člen biskupského výboru pre ekumenické hnutie stal sa významným hlasom v tomto dialógu.

Precestoval veľa krajín, Rusko, Grécko, Egypt, Libanon, Jordánsko, Izrael, Turecko a všade sa snažil lepšie pochopiť náboženské korene východného kresťanstva, stretol sa tam aj s ich kresťanskými vodcami. Dva roky strávil na hore Athos v modlitbách a štúdiu. Roku 1974 prevádzal výskumné práce v Jeruzaleme, kde preložil do angličtiny mnohé spisy sv. Simeona Teológa a tiež napísal ľudové vydanie jeho životopisu.

O. G. Maloney je autorom asi 20 kníh o východnej spiritualite a modlitbe. Jedným z jeho najväčších úspechov bolo zriadenie Ústavu Jána XXIII na Fordham University, kde možno nadobudnúť akademické vzdelanie a hodnosti v oblasti východnej teológie. Aktívne sa tiež zúčastňuje na výchove kňazstva v východného obradu. R.

Mária 82, č. 7-july 1982, vol. XXII /XXVIII/. Úradný mesačník slovenského gréckokatolíckeho biskupstva sv. Cyrila a Metoda v Ka-

Tridsať rokov hnutia Comunione e liberazione.

V sobotu 29. septembra 1984 bola v Ríme slávnosť tridsiatego výročia od založenia mládežníckeho hnutia, ktoré začalo v Taliansku medzi stredoškolskými študentmi. Čoskoro sa toto hnutie rozšírilo medzi univerzitných študentov v Taliansku a v iných európskych krajinách a vari od desiatich rokov začalo prenikať do kruhov mladých robotníkov a odborových pracovníkov.

Koncom septembra bolo na audiencii so Svätým Otcom Jánom Pavlom II. už desiatitisíc zástupcov rozličných skupín tohoto hnutia nielen z Európy, ale aj z Južnej a Severnej Ameriky a z iných kontinentov. Toto hnutie má v talianskej pôvodine zvláštne meno: Comunione e liberazione. Je to zložené meno, ktorým sa vyjadruje skutočnosť vzájomného podieľania sa na dobrách a pomocou tejto vzájomnej duchovnej i hmotnej zaangažovanosti si nadobúda opravdivú slobodu.

Je to teda hnutie ako heslo pre moderné pokolenie: Spoluúčasťou na dobrách sveta stať sa slobodným. Pravdepodobne preto, že toto hnutie dáva mladému človeku dneška nádej premeniť svet a vrátiť človeku pravú slobodu, rozšírilo sa s takou rýchlosťou vo všetkých vrstvách dnešného mladého pokolenia. Starším sa vidí toto hnutie príliš agresívne. Mladí tvrdia v duchu evanjelia, že kráľovstvo Božie sa dobýva násilím. Vari tento duch výboja a dobývania sveta pre Krista dáva tomuto hnutiu vitalitu.

Pri predstavovaní tohoto hnutia Svätému Otcovi, jeden z hlavných vedúcich priznal, že aj oni sú len jednoduchí ľudia, ktorí však veria Kristovi, keď zdôraznil: Ten, kríž, ktorý ste, Svätý Otče, zverili na konci Jubilejného roku spásy mladým, aj v tejto slávnostnej chvíli Vašej prítomnosti vyvoláva v našich srdciach pocit, že sme nie dosť verní, že sme hriešny a teda nie uspôsobení spíňať poslanie, ktoré vyžaduje viera. Lenže, aj napriek našej krehkosti a nedostatočnosti prevláda v nás pocit istoty, ktorý nám vliali slová nedávneho liturgického textu 17. žalmu: On ma oslobodil, lebo ma miloval. Veď konečne práve v Kristovom kríži sa ukázalo v čelej dôslednosti Pánovo milosrdenstvo.

Z tohoto základného priznania o túžbe po oslobodení a o pocite nedostatočnosti, možno porozumieť príklady apoštolskej horlivosti, ktoré ako ukážky priniesli členovia tohoto hnutia Svätému Otcovi.

Protivu medzi túžbami po dobrom a skutočnosťou ľudskej nedostatočnosti vyjadril veľmi pekne francúzsky spisovateľ Péguy v diele "Tajomstvo lásky Jany z Arcu", z ktorého prečítali Svätému Otcovi krátky úsek....

Boh je inšpiráciou každého ľudského počín, ako to vidno napríklad 20-ročnej Kataríne Leroux, ktorá študuje právo na francúzskej univerzite v Tours. Švajčiarska katolícka spravodajská služba z Fribourgu napísala o nej 27. septembra 1984 v skratke toto :

Ako 20-ročná živí 2 000 bolivijských detí !

Zo skromných počiatkov vyrástlo mohutné dielo, ktorým chcú členovia klubu pomáhať tým, ktorí trpia. Dnes od tejto pomoci závisí 2000 mladých živôtov. Ako prišla Katarína na túto myšlienku ?

Istého večera sledovala na TV program o problémoch hladu na svete. Rozhodla som sa pomáhať jednej konkrétnej krajine. Zvolila som si Bolíviu, povedala Katarína. Dotklo sa ma, že tam zomiera toľko malých detí. Zo všetkých krajín Južnej Ameriky tu majú deti najmenšiu pravdepodobnosť prežiť detstvo!

Začala posielat peniaze do niektorých škôl, aby mohli za ne kupovať deťom desiatu - šálku polievky. V každej škole by mala jestvovať kuchyňa. Začala organizovať medzi vrstovníkmi pomocnú akciu z b e -

rom papiera. Neskôr hovorila o svojej pomoci aj na TV a vec sa začala rýchlo šíriť a prenikať do rozličných prostredí. Teraz už Katarína potrebovala opornú organizáciu aj v samej Bolívii, ktorá by na mieste riešila problémy a distribúciu. Priateľky a kamarátky jej nazbierali peniaze na lístok. V Bolívii našla veľké porozumenie. Všetci ukázali veľký záujem - hovorila Katarína. Nemala som s nimi nijakého problému. Mohla som pokračovať v svojej akcii.

Získala si pomoc študentov, ktorí vytvorili pre tento cieľ osobitné stredisko. Dnes Katarína pomaly končí svoje štúdie, ale má v pláne zvýšiť pomocné skupiny na sto a tak napomáhať sto bolivijským školám. Pravda, ideálom by bolo, keby si každý z 36 000 francúzskych obcí urobila plán, ako a čím prispieť na pomoc! Zatiaľ plní svoj záväzok v Richelieu a usilovne zbiera papier. Mesačne musí predať štyri tony papiera a peniaze odoslať do La Paz, ako to robia aj ostatné zaangażované skupiny.

To je len jeden prípad, ako žiť svoje kresťanstvo účinne! Každý ho žije na svojom poli.

- o -

V nedeľu, 30. septembra 1984, Svätý Otec navštívil Kolégium Nepomucenum v Ríme, kde študuje 16 bohoslovcov z Čiech, Moravy a zo Slovenska. Po liturgii slova im v príhovore pripomenul aký majú záväzok v službe Cirkvi a v príprave na kňazské povolanie:

I pre vás, drahí bohoslovci, platia slová, ktoré povedal pred štyroch rokmi môj vtedajší predchodca Lev XIII. Teraz záleží od vás, drahí mladíci, či si tu - v meste mučeníkov, pri stolici pravdy, u zástupcu Ježiša Krista - nazhromaždíte čím viac svätosti a vedomostí, aby ste boli neskôr k tým väčšiemu úžitku svojej vlasti. Nie je vás síce veľa, ale často závisí blaho mnohých, ba i celej diecézy, od jedného kňaza!

Závisí aj od jedného každého z nás, či budeme vedieť tak žiť a tak sa modliť za iných v tento mesiac, aby sme slúžili Bohu ako slobodní ľudia, ktorí sa vedú deliť o každé nadobudnuté dobro!

- o -

Toto prvé októbrové stretnutie s mladými pripadá na sviatok Anjelov strážnych. Kolkí z vás si ešte pamätajú krátku modlitbu, ktorou sme sa kedysi odporúčali do ochrany anjelov každý večer. Anjeli nepatria do sveta rozprávok. V posvätných knihách Starého i Nového zákona sa častejšie spomína ich existencia a ich osobitné služby:

sv. Michalovi archanjelovi bola zverená úloha ochraňovať veriaci ľud Boží pred nástrahami Diabla.

Sv. Rafael bol sprievodcom po cestách. O ňom čítame vo sv. Písme, že sprevádzal mladého Tobiaša, keď si išiel po svoju budúcu manželku a odporúčal mladému Tobiašovi, ako ju vyliečiť z nemoci. Na ceste do otcovského domu našiel liek i pre Tobiašovho otca, ktorý bol stratil zrak.

Z kníh Nového zákona vieme o zvláštnom poslovi z neba - anjelovi Gabrielovi - ktorý doniesol zvesť Panne Márii, že sa stane matkou Ježišovou.

Vo svätom Písme sa ďalej spomína, že každý človek má svojho anjela, ktorý ho stráži a chráni pred nebezpečenstvami života a vedie na cestu k spásu.

Sviatok týchto anjelov si Cirkev pripomína sviatkom Strážnych anjelov.

- o -

V mesiaci októbri sa odporúča veriaciim modlitba sv. ruženca. Tento mesiac je totiž v Cirkvi zasvätený Ružencovej Panne Márii. Nakoľko Panna Mária vo Fatime žiadala, aby sa veriaci modlili ruženec, tento mesiac nás prostredníctvom tejto modlitby viaže s Fatimskou Pannou Máriou. Súčasne s týmito prosbami vyslovujeme aj nádej, že na príhovor Panny Márie, Pán Boh udrží na tomto svete mier medzi národmi a uchráni ľudstvo pred skazou vojny!

Nový slovenský samizdatový časopis, vychádzajúci od roku 1985,

R O D I N N É S P O L O Č E N S T V O

ktorého poslaním je reagovať na organizovaný rozklad mravných hodnôt.

Druhá polovica 20. storočia, charakterizovateľná ako epocha zá-
vratného technického pokroku, prejde do dejín ako úpadok všetkých
hodnôt kultúry a civilizácie, ktoré sa dajú zhrnúť do pojmu m r a v-
n o s ť . V oboch prípadoch - v technike i v mravnosti - nejde o re-
volúciu, lebo na jednej strane ničenie je evolučnejšie ako technic-
ký rast a na druhej strane aj mravný úpadok je iba dôsledkom postup-
nej degradácie najprv niektorých etických princípov a potom celého
systému mravnosti na úrovni filozofického bádania.

Idea vždy pripravuje cestu pokroku i úpadku. Na počiatku je vždy
idea, myšlienka, slovo. Teoretický a praktický úpadok mravnosti na
individuálnej úrovni má za následok - takmer logický následok -
úpadok mravnosti spoločenskej - a to rodiny, menších spoločenských
útvarov, ale i štátu a spoločenstvá národov, skrátka sociálnej
etiky. Úpadok verejnej mravnosti, najmä na úrovni rodiny, postihuje
potom ako spätný úder mravnosť individuálnu do takej miery, že sa
takmer nevyvíja. Vzniká takto začarovaný kruh, akýsi druh osudného
víru, ktorý sťahuje všetko nadol.

Najprv sa - ako vždy v podobných situáciách - myslelo, že ide iba
o prechodný stav. Keď však niektorí jasnozriví zodpovední jednotliv-
ci - najmä z radov veriacich a cirkí ako kritérium a autorita
mravnosti - pobadali vnútornú zákonitosť tohto nebezpečného fenoménu,
začalo sa pomýšľať na reakciu. Najprv sporadicky, aždä i trochu cha-
oticky, bez dôrazu a nástojčivosti. Potom však seriózne a vehement-
ne, najmä keď úpadok a rozklad nadobudol povahu lavíny. No vtedy si
už začali uvedomovať nebezpečenstvo, ktoré hrozí mravnosti následkom
rozkladu rodiny i rodičia sami, ktorí ho dovtedy zaregistrovali ako
určitý druh osudového zla.

Ak sa toto všetko vezme do úvahy, je pre vzdialeného pozorovateľa
nový fenomén slovenskej pospolitosti, ktorý by sme mohli nazvať
o r g a n i z o v a n o u r e a k c i o u na nebezpečenstvo roz-
vratu rodiny, príjemným prekvapením. A nazdávam sa, že ním nie je
iba pre angažovaného kresťana alebo jednoduchého zodpovedného veria-
ceho, ale i pre každého politika všetkých farieb a odtieňov, ktorý
si zachoval ešte štipku svedomia a zodpovednosti za kolektív. A vda-
ka Bohu, jestvujú takí i na Slovensku, i v Čechách.

Ako všetky hnutia, povstalo i toto hnutie, ktoré má dnes už za
sebou niekoľkoročnú tradíciu a či skúsenosť, s veľmi skromných za-
čiatkov. Najprv jestvovalo ako spontánna reakcia zodpovedných veria-
cich rodičov na šíriacu sa nemravnosť, ktorá, bohužiaľ, v socialistic-
kej spoločnosti vznikla a narastala ako doslova organizovaná nemrav-
nosť!

Uvedomujem si, že je to veľmi tvrdý úsudok, ale nemám na výber,
ak sa vezme do úvahy L e n i n o v v ý r o k :

**AK CHCETE DOSTAŤ IAJAKÝ NÁROD DO SVOJICH RÚK, MUSÍTE SA
USILOVAŤ ZNIČIŤ HO NAJPRV MRAVNE !**

Nášťastie, nie všetci učitelia, osvetoví pracovníci, zväzácki,
strážnicki a ideologickí funkcionári sú z tohto hľadiska dôslednými
leninistami.

Počnúc rokom 1985 má už Hnutie zodpovedných veriacich rodičov
aj svoj časopis. Nazýva sa RODINNÉ SPOLOČENSTVO. Keďže ide o časopis
samizdatový, nikto nemôže očakávať estetickú alebo technickú úpravu

na vysokej úrovni. Neznámym vydávateľom ide slutočne iba o obsah. A z tohto hľadiska i m m o ž n o i b a g r ť t u l o v a ť ! Začali dobre. Všetci ľudia dobrej vôle im istotne držia palce! A to je to najmenej, čo možno od človeka požadovať. Čo iné im možno želať ako to, čo tak výstižne vyslovili na prvej strane prvého čísla:

"Rodinu, túto prvú ľudskú spoločnosť a prameň všetkej budúcnosti ľudstva nielen vo svete, ale aj v nás ohrozuje odklon od viery a z neho vyplývajúce presuny hodnôt: sebecko a nedostatok vôle zapierať sa. V tomto bulletinu Vám chceme pomôcť vo Vašich rodinách upevniť a v rodinách Vašich blízkych azda obnoviť život viery a prameň istoty a zábezpeky rodiny s jej zakotvenia v Bohu. Chceme Vám pomôcť nájsť odpovede na otázky, ktoré Vám dáva každodenný život v rodine, ale aj na tie, ktorými Vás atakuje spoločnosť, kultúra, komunikačné prostriedky. Ale predovšetkým si budeme spolu formovať svoj život viery, aby nás ona inšpirovala nájsť odpovede na veľké životné problémy, utvrdila v zodpovedacom spôsobe života individuálneho i rodinného."

Pozitívna reakcia vyšla zo strany občanov - veriacich, ale istotne súhlasia s ňou aj tí, ktorých viera azda ochladla alebo odumrela pod podmienkou, že im skutočne ide o dobro človeka, väčších a menších spoločenstiev a celej spoločnosti.

Na záver konštatovanie :

Keď sa raz budú písať dejiny o vzniku, vývoji a zániku socialistického hnutia vo všetkých jeho formách, istotne sa nezabudne podotknúť, že jeho premôcné zdôrazňovanie záväzkov spoločenskej etiky bolo iluzórné preto, lebo sa chcela vybudovať dokonalá spoločnosť na troskách individuálnej etiky - rozvratej osobnej mravnosti!

Anton HLINKA,

Hlas Ameriky - Mníchov

3. januára 1986 bol zverejnený vo vatikánskom časopise o ceste Jána Pavla II. do Indie, ktorá potrvá 10 dní a to od 1. do 10. februára. Počas tejto, v poradí už 29, cesty do zahraničia, Ján Pavol II. navštívi v Indii 14 krajov, odslúži 11 svätých omší, zúčastní sa na viacerých pobožnostiach a povie okolo 30 prejavov. Na programe sú ďalej stretnutia Svätého Otca s autoritami krajiny, s biskupmi, kňazmi, rehoľníkmi, rehoľničkami atď. ako aj návšteva v dome matky Terézie v Kalkate. Na programe je tiež slávnostné blahorečenie kňaza Eliáša Navarru, zakladateľa rehole Bratov karmelitánov Nepoškvrneného Počatia Panny Márie, ktorý žil v minulom storočí a sestry Anny Makatutačata /?/ z rehole Klarisiek, ktorá žila v prvej polovici tohto storočia. Biskupom, kňazom, rehoľníkom, rehoľničkám a vyše 12 miliónom katolíkov v Indii Ján Pavol II. prinesie svoje povzbudenie, aby ich utvrdil vo viere a posilnil v nich veľké evanjeliové princípy, aby sa necítili byť izolovaní, pretože sú časťou všeobecnej Cirkvi, ktorá sa neustále modlí za nich.

- Vo štvrtok 2.1.1986 zomrel v Chicagu po dlhšej chorobe vo veku 65 rokov mons. Vladimír TARASEVIČ, biskup a apoštolský vizitátor bieloruských katolíkov v zahraničí. Narodil sa v obci Blatniaky v Bielorusku, odkiaľ ako 17-ročný vyemigroval do Spojených štátov, kde vstúpil do kláštora sv. Prokopa v Chicagu. Po rehoľných sľuboch v r. 1944 odišiel na štúdiá do Ríma, kde 9 rokov bol alumnom Pápežského ruského kolégia. Po kňazskej vysviacke r. 1949 pokračoval ešte v teologických a právnických štúdiách na Gregoriánskej univerzite. Po návrate do Spoj. štátov pôsobil v pastoraácii na rôznych miestach až do r. 1983, kedy bol vysvätený za biskupa a Sv. Otcou vymenovaný za apošt. vizitátora pre Bielorusov v zahraničí. Osobne poznal aj niektorých slovenských kňazov v zahraničí, zvlášť Michala Lacka, S.J. bol mužom modlitby, hlbokého duchovného a príkladného rehoľného života.

Mohandas G A N D H I /1869 - 1948/.

V roku 1983 sa premietal v kinách Severnej Ameriky, Indie a mnohých iných krajín na svete veľmi úspešný film anglického režiséra a výrobcu Richarda Attenborougha o živote a diele Mohandasa Gandhiho, "apoštola nenásillia", ktorý viedol Indiu v boji o nezávislosť. Gandhi bol nielen veľkou politickou postavou, ktorá sa zasadila za slobodu svojej vlasti, ale aj vplyvným náboženským vodcom modernej Indie. Bolo tragické, že tento "apoštol nenásillia" umrel násilnou smrťou tromi výstrelmi z revolvera rukou fanatického hindu 30. januára 1948 vo veku 79 rokov, práve vo chvíli, keď prichádzal na spoločnú modlitbu.

Kto bol Mohandas Gandhi ?

Jeho úplné meno bolo Mohandas Karamčand Gandhi. Narodil sa 2. októbra 1869 v Porbandare, malom prímorskom mestečku v západnej Indii, asi na polceste medzi Bombay a Karáčí. Jeho otec Karamčand Gandhi bol ministerským predsedom malého kniežatstva, akých bolo viac v Indii na sklonku 19. storočia. O svojom otcovi hovorí, že "nemal inú výchovu než skúsenosť". Cez celý život zostal "nekompromisným človekom a získal si povesť prísnej nestrannosti tak vo svojej rodine ako aj mimo nej; miloval svoj rod, bol pravdivý, statočný a veľkodušný, ale dosť popudlivý". Matka Putlibai bola negráhotná hindka, ale hlboko nábožná a svätá duša, o ktorej jej syn svedčí, že sa každý deň zúčastňovala na modlitbách v chráme a pred jedlom sa vždy modlievala. Mala vo zvyku prísne sa pôstiť, zvlášť cez štvormesačnú daždivú dobu. Rodina bola dosť zámožná.

Malý Mohandas chodil do školy v rodnom meste. Bol stredným žiakom a mal ťažkosti s matematikou. "Môj rozum musel byť pomalý a pamäť

alebo právo na niektorej anglickej univerzite. Pred odchodom do Anglicka musel odprisať rodine, že v cudzine "sa nedotkne vína, žien a mäsa". 4. septembra 1888, mesiac pred svojimi 19. narodeninami, odcestoval loďou do Londýna. Niekoľko mesiacov predtým mu jeho mladá manželka porodila prvého syna, ktorého nezval Harilal.

Anglické prostredie bolo celkom cudzie mladému Indovi. Mal však nezvyčajnú schopnosť prispôbiť sa svojmu okoliu. Po "Sahare steizmu", ako sám hovorí, zacítil veľký smäd po náboženstve. Stretol sa s Madame Blavetskou a Annou Besantovou a preštudoval si ich knihy o teozofii, ale dal prednosť hinduizmu. V Londýne sa mu dostala do rúk aj Biblia. Starý zákon mu bol nezrozumiteľný, ale Nový zákon ho celkom zaujal. Hlboký dojem urobila na neho Ježišova "reč na hore", ktorá ho "zasiahla priamo do duše" : Neodplácať sa zlým za zlé, odpúšťať, neprotiviť sa zlu, "ak ťa niekto udrie po ľavom líci, nastav mu aj druhé", blaženie tichí, prenasledovaní pre spravodlivosť, "nezhromažďujte si poklady na zemi... kde je tvoj poklad, tam bude aj tvoje srdce"... Tieto slová, ktoré po prvý raz čítal, ho naplňovali radosťou. Upomínali ho na posvätnú knihu hindov Bhagavad-Gita, ktorú si prečítal až na druhom roku právnických štúdií v Londýne. Hanbil sa, že to neurobil prv. Čítanie urobilo na neho hlboký dojem. "Keď ma strašia pochybnosti, - napísal v časopise Young India - keď mi sklamanie hľadia do tváre a nevidím na obzore ani jeden lúč, vtedy sa obrátim k Bhagavad-Gita a nájdem verš, ktorý ma poteší". Jeho dlhoročný tajomník Desai svedčí, že "každá chvíľa Gandhiho života je vedomým úsilím prežívať posolstvo Gita".

Bhagavad-Gita, alebo "nebeská pieseň" je báseň; pochádzajúca z času medzi 5. a 2. storočím pred Kristom. Je to rozhovor na bojisku medzi hrdinom, ktorý sa volá Krišna a vodcom odboja Arjunom. Rozhovor sa týka teórie a praxe jogy, indického filozoficko-asketického systému.

Gandhi prežil v Anglicku dva roky a 8 mesiacov. Hneď na druhý deň po zložení skúšok z práva, 12. júna 1891 odcestoval do Indie. Štúdiá v Anglicku iste ovplyvnili jeho život, ale ten pravý Gandhi nevyšiel z kníh a štúdií, ale z činnosti. Po návrate do Indie účinkoval ako právnik, ale nie úspešne. V právnickej praxi mu predkázala pravdepodobne jeho vrodená hanblivosť.

Dve udalosti tak veľmi ovplyvnili jeho život, že mu dali celkom nový smer. Jeho starší brat Lexmidas pracoval ako tajomník a poradca dediča na tron a aspiroval na miesto ministerského predsedu malého kniežactva, ktoré mal kedysi jeho otec. Nebol však zadobre s britským politickým agentom, od ktorého záviselo toto miesto. Prosil svojho brata Mohandasa, aby sa prihovril za neho. Mohandasovi sa to nepozdávalo, ale na naliehanie brata súhlasil. Agent odpovedal Gandhimu, že jeho brat má použiť na to riadnu cestu, nie protekciu. Keď Gandhi ešte aj potom naliehal, agent mu povedal, aby odišiel. Keď ani potom neprestával dôvodiť, agentov sluha ho chytil a vyhodil von z izby. "Táto príhoda - napísal Gandhi vo svojom životopise - zmenila smer celého môjho života."

Roku 1893 Gandhi prijal ponuku istej advokátskej firmy, aby za rok pracoval ako právnik medzi indickými prisťahovalcami v Južnej Afrike. "Chcel som akosi opustiť Indiu... a skúsiť šťastie v Južnej Afrike". Krátko po príchode do novej krajiny nasadol na nočný vlak s líst-

prihrubá"- priznáva sa. Aj neskoršie ostal iba priemerným študentom, ale zato veľmi presným. "Naučil som sa vykonávať rozkazy starších a nekritizoval som ich činnosť". Priznáva sa, že ako 12-ročný chlapec začal tajne fajčiť a kradnúť peniaze od svojich rodičov a starších bratov, aby si mohol kupovať cigarety.

Ako 13-ročný začal študovať na strednej škole. V tom istom roku sa podľa indického zvyku oženil s 13-ročným dievčatom, ktoré sa volalo Kasturbai. "Dve nevinné a celkom neskúsené deti sa vrhli na oceán života", spomína si Gandhi, a odsudzuje takého "detské manželstvá". Hneď od začiatku bolo plné krízov, najmä pre mladé dievča, ktoré nesmelo vyjsť ani na ulicu zahrať sa bez dovolenia svojho 13-ročného "manžela". Kasturbai bola tvrdohlavá a bránila si svoju slobodu.

Mladý Gandhi obdivoval veľkých a silných chlapov, najmä svojho priateľa, moslima Seika Nehtaba, dobrého športovca. Od neho sa dozvedel, že telesnú silu a zdatnosť má od jedenia mäsa. Gandhiho náboženstvo - hinduizmus - zakazuje svojim prívržencom jesť mäso. Vyše roka tajne jedával so svojím priateľom kozie mäso. Potom však dostal výčitky svedomia a zdržoval sa jedenia mäsa až do smrti svojich rodičov, ktorých nechcel zarmútiť prestupovaním hindského príkazu.

Jedenie mäsa bolo pre mladého Gandhiho iba jedným prvkom boja proti náboženstvu. Pohrdal "leskom a pompou hinduistických chrámov" a priznával sa, že nemal živú vieru v Boha. Keďže mu nikto nevysvetlil, kto stvoril svet, začal sa "akosi prikláňať k ateizmu", ale súčasne ostával otvorený aj voči náboženstvu.

Po otcovej smrti /1885/ na rodinnej porade sa rozhodlo, že bude študovať medicínu

kom prvej triedy do Pretorie. V Maritzburgu nastúpil do vlaku istý beloch, ktorý len čo uzrel hnedého votrelca v prvej triede, rezervovanej len pre bielych, hneď to oznámil sprievodcovi. Ten mu rozkázal prstúpiť do druhej triedy. Gandhi dôvodil, že s lístkom prvej triedy má právo na prvú triedu. Sprievodca zavolať policajta, ktorý Gandhího vyhodil aj s kuframi na nástupište stanice. Neskôršie sa Gandhi priznal, že táto uponižujúca udalosť v Maritzburgu bola najkreatívnejšou skúsenosťou v jeho živote. Mohol spokojne prstúpiť do druhej triedy a pokračovať v ceste. On však radšej ostal celú noc sedieť uzímený na stanici a rozmýšľal, čo treba robiť, aby sa odstránila nesprávnosť a diskriminácia voči Indom v Južnej Afrike. Namiesto plánovaného jedného roku ostal v Južnej Afrike 21 rokov, od 1893 do 1914.

Týždeň po udalosti v Maritzburgu Gandhi zorganizoval v Pretorii schôdzu Indov a mal reč o diskriminácii. To bola jeho prvá verejná reč. Povzbudzoval indických obchodníkov, moslimov i hindov, aby boli čestní v obchode, aby sa držali zdravotných predpisov, zanechávali náboženské a kastové rozdiely a učili sa anglicky. Bol presvedčený, že nestačí zvýšiť iba postavenie človeka v spoločnosti, ale že ho treba mravne povzniesť. Jeho cieľom bolo zlepšenie samého človeka. "Vždy bolo pre mňa tajomstvom, - píše - ako sa môžu niektorí ľudia cítiť poctení uponižovaním svojich spolublížnych".

Gandhi uznával, že bieli v Južnej Afrike potrebovali ochranu pred väčšinou, ktorú tvorili černoši a Indovia. Roku 1914 5 miliónov černochoch prevyšovalo niečo vyše milión belochov, ktorí sa obávali, aby sa Indovia nestali vodcami čiernych. Preto diskriminovali čiernych aj Indov.

"Ďakujem Ti, že práve ja som smela byť Tvojou životnou družkou a pomocníčkou. Ďakujem Ti za najdokonalejšie manželstvo na svete, ktoré sa zakladalo nie na zmyselnosti, ale na sebaovládaní. Ďakujem Ti, že si ma pokladal za seberovnú a tak som Ti smela pomáhať pri Tvojom životnom diele za vlast. Ďakujem Ti, že nepatríš k typu manželov, ktorí prežívajú svoj voľný čas pri hre, športe, ženách, pri víne a speve... To sú tí, ktorí sa rýchlo presýti-
li láskou ženy a detí tak, ako sa malým chlapcom zunu-
jú hračky. Ďakujem Ti aj za to, že nepatríš k mužom, ktorí celý svoj život zbierajú a hromadia bohatstvá vykorisťovaním pracovnej sily iných ľudí.

Aká som povďačná, že Boh a Tvoja vlast znamenajú pre Teba viac než peňažný zisk, že vieš odvážne brániť svoje presvedčenie a máš takú neotrasiteľnú dôveru v Boha. Aj za to som povďačná, že Boh a vlast znamenajú pre Teba viac než moja osoba.

Ďakujem Ti, že si bol v mojej mladosti plný ohľaduplnosti voči mojim slabostiam aj vtedy, keď som sa tak bránila proti Tvojmu rozhodnutiu opustiť blahobyť a žiť v dobrovoľnej chudobe.

Do domu Tvojich rodičov som prišla ako dieťa. Tvoja matka bola obdivuhodná žena, ktorá ma vedela pripraviť na to, aby som sa Ti stala odvážnou a neochvejnou družkou v našom spoločnom živote a tým si smela získať Tvoju lásku a úctu. Keď si sa po rokoch stal vodcom Indie, ani na chvíľu som nemala strach, že ma odsunieš nabok, ako je to zvykom v iných krajinách, keď sa muž dostane na vrchol svojej slávy. Vedela som, že my dvaja zostaneme až do smrti spojení ako muž a žena".

Gandhi bol presvedčený, že pravda sa bráni nie uvalením utrpenia na protivníka, čo býva bežnou vecou u ľudí, ale na seba samého.

Nikdy sa neusiloval uponiť druhých, ale ich získať pre svoju pravdu. Dúfal, že ak bude praktizovať Ježišovu "reč na hore", prinúti generála Smutsa, aby si uvedomil, že je kresťanom. Pochopil Kristovu zásadu, že nemáme odplácať zlým za zlé, ale dobrom prenášať zlo, kým sa protivník neuväzňuje zlom, ktoré pácha.

22. augusta 1906 v Južnej Afrike vydali zákon, podľa ktorého všetci Indovia starší nad 3 rokov museli nosiť so sebou legitimáciu s odtlačkami prstov ako nejakí zločinci. Prestúpenie tohto zákona sa trestalo väzením alebo deportáciou z provincie Transvaal. 11. septembra 1906 Gandhi zvolal verejné zhromaždenie v Johannesburgu, na ktorom žiadal Indov, aby neprijali tento diskriminačný zákon. "Môžem s istotou vyhlásiť, - povedal Indom - že do- kiaľ bude čo len hrstka ľudí verná svojmu sľubu, môže byť len jeden koniec boja, a to je víťazstvo". Pravda ostáva pravdou, i keď ju málo ľudí prijíma. Keď na schôdzke Ind Min Alama vyhlásil: "Prisahám na Alaha, že zabijem človeka, ktorý sa dá zapísať", Gandhi mu odpovedal, že v tom prípade on bude prvý, čo to urobí. Dotyčný Ind dodržal slovo. Keď sa Gandhi skutočne šiel zaregistrovať, Alama ho udrel ťažko po hlave. "Hneď som zamdlel s výkrikom: 'Hey, Rama! - Ó Bože! na ústach". "Rádšej umrieť rukou brata než chorobou alebo iným spôsobom, nemôže byť pre mňa smutnou vecou. Ak aj v takom prípade budem slobodný od hnevu a nenávisti proti svojmu protivníkovi, viem, že to bude osožiť môjmu večnému dobru a sám protivník si neskoršie uvedomí svoju úplnú nevinnosť". Vtedy nikto nešípil, že o 42 rokov neskoršie Gandhi skutočne umrie rukou fanatickeho brata s tým istým výkrikom "Ó, Bože!" Keď Min Alama a iných, ktorí poranili Gandhiho, uväznili, on im vymohol prepustenie zo žalára. "Mysleli, že robia správne, - povedal na ich obranu - nechcem ich

"Zachádzajú s nami ako so zverou" - povedal Gandhi na návšteve v Madrase roku 1896.

Po "Boerskej vojne" /1899 - 1902/ medzi holandskými prisťahovalcami a Britmi, ktorú vyhrali Briti, obe strany sa usilovali zahojiť rany balzomom biedy tretej strany, černochovej a Indov. Indická otázka sa stala politickým futbalom. Generál Smuts, ktorý sa stal po vojne ministrom financií a obrany, roku 1906 vyhlásil: "Aziatská rakovina, ktorá sa hlboko zažrala do života Južnej Afriky, sa musí radikálne vykoreniť". Podobne sľubovali aj Botha, ministerský predseda, roku 1907: "Ak zvíťazí moja strana, vyženieme všetkých 'coolies' /ako prezývajú Indov/ z našej krajiny za štyri roky".

Gandhi veril, že musí zachrániť vyše stotisíc Indov. Najprv začal bojovať proti predsudkom. "Zákonodarstvo nemôže odstrániť predsudky - napísal v Times of India - Tie ustúpia iba trpezlivou prácou a výchovou". Vyčítal Juhoafričanom, že "živí predsudky tým, že ich legalizujú".

Bol nekompromisný aj voči svojej manželke, ktorá ako ortodoxná hindka odoprela vykonávať nízke práce v domácnosti, ktoré robili len "nedotknutelní". Gandhi ju žiadal, aby to robila s radosťou, alebo vôbec nerobila. Keď sa rozhodla za to druhé, vôbec to nerobiť, chcel ju vyhodiť z domu. Oba však uznali svoju netrepezlivosť a sa zmierili.

Gandhi pochopil aj hodnotu celibátu. Po dohovore s manželkou sa zriekol pohlavného styku od roku 1906 až do svojej smrti /1948/. Cítil, že týmto zrieknutím dosiahol väčšiu kontrolu aj nad inými.

Jeho manželka Kasturbai vydala krásne svedectvo o svojom manželovi, ktoré sa vyplatí celé prečítať :

preto súdiť". Gandhi vždy ponechával súd Bohu. Dúfal, že nenásilím prinúti generála Smutsa odvolať nespravodlivý zákon proti Indom. 16. augusta 1908 vyše dvetisíc Indov verejne spálilo svoje preukazy na znak protestu proti diskriminačnému zákonu. Gandhi a mnohí Indovia sa dostali do väzenia. Odvtedy väzenie bolo pre Gandhiho častým osudom. V Južnej Afrike prežil 249 dní a v Indii až 2089 dní vo väzení. Vždy tam odchádzal s Bibliou a Gitou v ruke. Aj jeho manželka Kasturbai umrela roku 1943 vo väzení po 58 rokoch vzorného manželstva s Gandhim.

"Opravdivá cesta k šťastiu pozostáva v tom, - napísal Gandhi - že človek ide do väzenia a podrobí sa utrpeniem a strádaniam pre záujmy svojej krajiny alebo svojho náboženstva". Duša zajatca je slobodná, aj keď telo trpí. V žalári si preštudoval knihu "Civil Disobediencie", ktorú napísal Thoreau. Kniha urobila na neho hlboký dojem. Bol v listovom styku aj s Tolstým. Roku 1924 Roman Rolanďporovnal týchto dvoch "apoštolov nenásilia": "U Gandhiho je všetko prirodzené, skromné, jednoduché, čisté, zatiaľ čo všetky jeho boje sú označené náboženským pokojom, kým u Tolstého všetko je pyšnou vzburou proti pýche, nenávisťou proti nenávisti, náruživosťou proti náruživosti. V Tolstom všetko je násilie, dokonca ešte aj jeho učenie o nenásilnosti".

Gopal Krishna Gokhale, vodca indického národného hnutia, povedal o Gandhim, že "má v sebe podivnú duchovnú moc, ktorá môže obrátiť obyčajných ľudí okolo neho na hrdinov a mučeníkov". Na jeho výslovnú žiadosť roku 1915 Gandhi opustil Južnú Afriku a vrátil sa do Indie. Gokhale ho presvedčil, aby sa zriekol právnického zamestnania a celkom sa venoval činnosti za oslobodenie Indie.

pretože - podľa jeho mienky - zatlačovalo do pozadia to, čomu je najvlastnejšie. Ale napriek tomu Gandhi dopomohol kresťanstvu v Indii, že mali k nemu úctu ako nikdy predtým.

"To, čo sa nepodarilo misionárom ani za 50 rokov - napísal istý indický spisovateľ - dokázal Mahatma Gandhi svojím životom a svojím väzením: obrátil oči Indov ku krížu". Iný spisovateľ, ktorý predtým vášnivo písal proti kresťanstvu, sa priznal: "poznal som, čo je kresťanstvo, až keď som ho videl prežívané u Gandhiho".

Viacerí indickí politici a reformátori prejavovali sympatie voči Kristovi a jeho učeniu. Začiatkom 19. storočia radža Ram Mohan Roy vo svojej súkromnej škole uviedol Bibliu ako povinné čítanie a do základov svojej organizácie Bráhmó maj, ktorá mala prispievať k duchovnej a náboženskej obnove hinduizmu, položil aj viaceré kresťanské zásady. Jeho nástupca Kesabe Chunder Sen videl v Kristovi splnenie hinduizmu.

Gandhi nebol svätec, hoci mnohí ho pokladali za takého. "Ľudia hovoria, že som svätec, strácajúci sa v politike - povedal o sebe. - Skutočnosť je, že som politik, usilujúci sa byť svätým". Živo si uvedomoval svoje chyby a slabosti. Priateľom sa zdôveril: "Mám svoje slabosti a hriechy. Ale mám aj niečo, čo pocitujú hlavne chudobní: vidia, že mám účasť na ich chudobe. Aj vy by ste mohli mať početný vplyv, keby ste sa odhodlali konať tak, ako ja konám".

India si vždy uctievala askétov a svätcov, ktorí žili jednoduchým a odriekavým životom. Ich tajomná sila spočívala práve v tom, že sa vedeli zrieknúť toho, čo si svet váži. Gandhi to vycítil. Stal sa jedným z chudobných, čo bolo tajomstvom jeho úspechu a vplyvu. Vždy cestoval vlakom tretej triedy. Aké to bolo sebazaprenie, pochopí iba ten, kto

pozná Indiu.

Bol idealistom telom i dušou. Živo si uvedomoval Božiu prítomnosť v živote človeka a dôveroval Božej prozretelnosti. Hovorieval, že Boh sa postará o náš každodenný chlieb, ak budeme dôverovať jeho prozretelnosti.

Bol mužom posolstva, či už vo väzení alebo vo svojej pustovni. "V ňom je celá India", hovorievali o ňom. V jeho osobnosti sa spájali prastaré kultúrne a náboženské prvky Indie s ideami čistoty, pravdy a lásky - to sú aj základy indickej filozofie. Vo svojich ideáloch a zásadách bol veľmi blízko ku katolicizmu. Sám zachovával a vychvaloval celibát, "ktorý katolicizmus uchoval svieži až doteraz". Veril v hodnotu pokánia za vlastné hriechy a za hriechy sveta. "Verím, že hory Himalaje sú biele, pretože v nich žiaria nespočetní svätci, ktorí žili v tamojších roklinách životom pokánia. Len také pokánie zachráni nás a naše náboženstvo pred skazou".

V náboženskej oblasti Gandhi bránil - ako všetci veľkí myslitelia Indie - ideu jednoty a súladu. Veril v základnú jednotu všetkých vecí i náboženstiev.

Istý dominikán, ktorý s ním spolupracoval dlhé roky, takto sa vyjadril o jeho názoroch: "Ako filozof Gandhi bol indickým Sokratom, ako politik bol indickým Lincolnom, ako náboženský mysliteľ bol indickým sv. Jánom, ktorý hlásal posolstvo Kristovho kríža".

Gandhiho náboženstvo bolo čosi celkom nové pre Indiu. Bolo to náboženstvo činu, ako sa o ňom sám vyjadril. Služba blížnemu mu bola rovnocenná službe Bohu. Stále zdôrazňoval náboženský podklad svojej činnosti a svojho správania, ktoré nebolo nič iné ako služba a oddanosť pravde. Božia podstata mu bola totožná s pravdou. Materializmus mu bol celkom cudzí.

Nedaleko mesta Ahmedabad si založil stre-disko Ashram, ktoré sa o krátky čas stalo známym po celej Indii. Gandhi tam viedol nenapodobiteľný spôsob života. Sám našiel preň výraz "Satyagraha"; satya znamená pravdu, ktorá sa rovná láske; sú to vlastnosti duše; agraha znamená silu; satyagraha je teda sila duše, alebo silná duša.

Roku 1917 Gandhi začal viesť nenásilný odpor proti bohatým anglickým farmárom, ktorí využívali lacné sily indických robotníkov a uvrhovali ich do biedy a hladu.

Roku 1919 sa odohrala veľká masakra bezbranných Indov v meste Amritsar. Bristký generál Dyer vydal rozkaz strieľať do zástupu indického obyvateľstva, ktoré sa zišlo na širokom priestranstve proti zákazu zhromažďovania. V masakre padlo okolo 400 ľudí a viacerí boli ranení.

Nasledujúceho roku Gandhi viedol celonárodnú akciu spaľovania šiat, vyrobených vo Veľkej Británii a povzbudzoval Indov, aby si sami pripravovali látky na šaty.

Roku 1924 začal hladovku za zmierenie a jednotu hindov a moslimov.

Roku 1930 viedol povestný "solný pochod" k moru ako protest proti britskej vláde, pretože jej "daň zo soli" považoval za nespravodlivú. Touto akciou vymohol "Irwingovu zmluvu". Vo svojom víťazstve videl triumf duchovnej sily, ktorú vybojoval zbraňami dobroty a viery, alebo ako sám povedal - evanjeliovým "princípom reči na hore".

Často čítaval Bibliu, ktorá ho inšpirovala v jeho činnosti. V Južnej Afrike i v Indii mal medzi priateľmi veľa kresťanov. Oni ho lepšie oboznámili s Bibliou a s kresťanstvom, ku ktorému stál veľmi blízko. Odmietal však kresťanstvo ako organizované spoločenstvo,

Jeho náboženstvo prenikalo všetky oblasti každodenného života. Pre Gandhiho politika nebola honbou za mocou; bolo to úsilie o pravdu, ktoré ho viedli do politiky.

Cez celý život bojoval proti sociálnym nespravodlivostiam, zastával sa práv "nedotknuteľných" páriov a usiloval sa o to, aby získal právo najnižším vrstvám ľudu, aby mohli chodiť do chrámu. Zdôrazňoval, že aj oni sú Božie deti ako všetci ostatní ľudia. Odpúšťal nepriateľom, často sa postil a mlčal, aby robil pokánie za druhých, alebo aby sám bol užšie spojený s Bohom.

Všade cítil Božiu prítomnosť. 28. januára 1948, dva dni pred svojou tragickou smrťou, povedal: "E-keby som mal umrieť pod výstrelom nejakého šialenca, musel by som umierať s úsmevom na tvári. Nesmiem prechovávať v srdci hnev. Boh musí stále prebývať v mojom srdci a na mojich ústach".

Musel akosi cítiť, že skutočne taká bude jeho smrť. Krátko pred smrťou po atentáte povedal o indickom fanatikovi, ktorý strelil na neho: "nestíhajte ho za jeho zločin. Je to môj brat, ktorého sa mi nepodarilo presvedčiť".

Hoci Gandhi žil takým hlbokým duchovným životom, predsa zaujímal kritický postoj voči indickým kresťanom a voči misionárom. "Možno užívame pre Boha rovnaké meno - hovorieval - a tomu menu dávame odlišný obsah. To nemá význam. Nepotrebujeme obracať druhých ľudí slovom a spismi. To dokáže jedine príklad života. Náš život musí byť ako otvorená kniha, v ktorej môže každý čítať. Rád by som všetkých priateľov-misionárov priviedol k tomu, aby si nadobudli takýto pohľad na svoje poslanie. Bolo by menej nedôvery, žiarlivosti a sporov v náboženských otázkach, ale len pokoj a súlad".

ktorí chceli vyhlásiť hinduizmus za štátne náboženstvo. Najvyšší súd však rozhodol, aby aj táto sloboda bola zaručená v ústave. Zvítazil Gandhino duch.

Roku 1954 v niektorých krajocho Indie povstala silná kampaň proti kresťanstvu. Vtedajší ministerský predseda Pandit Nehru v ostrej reči pred parlamentom odmietol návrh skupín nepriateľských kresťanstvu, ktoré žiadali, aby všetci cudzí misionári boli vypovedaní z Indie alebo aby ich činnosť bola postavená pod štátnu kontrolu. Keď Nehru roku 1964 umrel, India stratila posledného vodcu a nasledovníka Gandhioho. Neutrálny ráz indického únie, ktorý zaručoval ochranu všetkým menšinám, stal sa terčom ostrých útokov fanatických hinduistických skupín a organizácií. Gandhioho ideály o nenásilí a znášanlivosti pomaly miznú z dnešnej Indie. Nie je vylúčené, že indickí kresťania budú musieť podstúpiť veľkú skúšku pre svoje náboženské presvedčenie.

Záverom prinášame niekoľko myšlienok, ktoré rozširoval Gandhi počas svojho života a ktoré mu boli drahé.

"Aby sa nenásilie stelo skutočnou silou, musí začínať s duchom. Nenásilie, ktoré zahrňuje len telo a v ktorom nespôlupracuje duch, je nenásilie slabocha a zbabelca; z neho nemôže vyjsť nijaká sila. Ak prechováme vo svojom srdci zlobu a nenávisť a iba predstierame, že sa nechceme pomstiť, nenávisť sa bude musieť vrátiť k nám a privedie nás k zániku. Všetky piesne a všetky rozhovory, čo vedú k nenávisti, treba dať na index".

"Utrpenie na vlastnej osobe je podstatou nenásilia a je volenou náhradou za násilie voči druhým".

"Pravdu a nenásilie musíme urobiť vecou nielen individuálnej praxe, ale aj praxe skupín, spoločností a národov".

"Nenásilie je najväčšia sila, ktorú má ľudstvo k dispozícii. Je väčšia ako najmocnejšia deštruktívna zbraň."

"Netreba peňaží na to, aby človek bol múdry, čistý a dôstojný".

"Jediný tyran, ktorého uznávam na tomto svete, je vždy ten 'malý hlas' vnútri" - /svedomie/.

"Nieť ľudskej inštitúcie bez nebezpečenstiev. Čím väčšia je inštitúcia, tým väčšie sú možnosti zneužitia. Demokracia je veľká inštitúcia, preto aj možnosti jej zneužitia sú veľké".

"Disciplinovaná a osvietená demokracia je najskvelejšou vecou na svete".

"Podľa mojej skromnej mienky, nespolupracovať so zlom je práve takou istou povinnosťou ako spolupracovať s dobrom".

"To nie je nenásilie, ak milujeme iba tých, čo nás milujú; nenásilie je iba to, ak milujeme tých, čo nás nenávidia".

"Čo je hodná viera, ak sa nepremení v čin? Pravda je Boh a Boh je pravda".

"Nazývať ženy slabším pokolením je ohováranie; to je nespravodlivosť muža voči ženám".

"Nemám nič nové, čím by som mohol poučiť svet. Pravda a nenásilie sú také staré ako vrchy. Všetko, čo som urobil, bolo iba pokúšom experimentovať v obidvoch veciach v takej širokej miere, v akej mi to bolo možné".

"Nech nikto nehovorí, že je nasledovníkom Gandhiho. Stačí, keď ja budem svojím vlastným nasledovníkom. Viem, akým nedokonalým nasledovníkom seba som ja sám, pretože nežijem

"Ruža nepotrebuje propagandu. Šíri svoju vôňu na všetky strany". Gandhi odsudzoval každý prozelitizmus. Sľuboval, že sa bude modlievať za to, aby každý hind bol lepším hindom, každý mohamedán lepším mohamedánom a každý kresťan lepším kresťanom. Bol presvedčený, že všetky náboženstvá vedú k Bohu, že sú iba rôznymi cestami k Bohu. Toto jeho presvedčenie mohlo byť správne, keby šlo o prirodzené náboženstvá. To však neplatí o kresťanstve, ktoré je zjaveným náboženstvom. Ak sám Boh ukáže ľuďom cestu k sebe a do svojho kráľovstva, vtedy tá cesta musí byť lepšia, než sú všetky iné ľudské cesty.

Negatívny postoj voči misijnej činnosti zdedil po svojom otcovi. V mladosti často počul, ako sa kresťanstvo stotožňovalo s jedným mäsom a užívaním alkoholických nápojov. Neskôršie jeho osobné zážitky poopravovali tieto nesprávne náhľady z mladosti, ale ich celkom neodstránili. Gandhi videl v každom konvertitovi na kresťanstvo akýsi úkon nevernosti a oslabenia lásky k vlasti. "Keď prechádzam krížom-krážom Indiou, stretávam sa s mnohými indickými kresťanmi, ktorí sa skoro hanbia za svoj pôvod, za náboženstvo svojich predkov a za odev svojich rodičov. Napodobovanie Európanov, ako to vidíme u Anglo-Indov, je niečo hrozné, ale že indickí konvertiti napodobujú Európanov, to je priam zločinom na ich vlasti, a nielen na vlasti, ale aj na ich novom náboženstve".

Keď India dosiahla roku 1947 politickú nezávislosť, vplyv Gandhiho bolo vidno aj na formulovaní indickej ústavy, ktorá zaručovala rovnaké práva všetkým menšinám; každý občan mal zaručenú slobodu pri voľbe náboženstva; všetkým príslušníkom rozličných náboženstiev sa priznávalo právo vyznávať verejne svoju vieru a ju aj šíriť. "Šírenie viery" vyvolalo veľký odpor zo strany nacionalistických hindov,

počla presvedčenia, ktoré hlásam".

Možno povedať, že Gandhi bol mužom modlitby. O modlitbe napísal tieto krásne slová: "Ni som literát ani vedec, ale s pokorou tvrdím, že som muž modlitby. Modlitba mi zachránila život; bez modlitby by som už dávno bol prišiel o rozum. Nestrelil som pokoj duše napriek toľkým príkoriam, pretože tento pokoj pochádza z modlitby. Dá sa žiť niekoľko dní bez jedla, ale nie bez modlitby. Modlitba je kľúčom rána a závorou večera. Modlitba je svätá zmluva medzi Bohom a človekom, pomocou ktorej sa vyslobodzujeme z pazúrov kniežata temnôt. Musíme sa rozhodnúť: buď sa spojíme so silami zla, alebo so silami dobra. Hľa, máe osobné svedectvo: nech každý skúsi a presvedčí sa, že každodenná modlitba pridáva k jeho životu čosi nové, čo sa nedá rovnocenne nahradiť ničím iným".

Gandhi si právom zaslúži meno "tlmočník svedomia ľudstva".

Einstein o ňom povedal: "Budúce generácie sotva uveria, že takýto muž v tele a krvi kráčal po tejto zemi".

Posol BSJ, 2/1984,
v efícií: Aj dnešný svet má veľkých ľudí.

R. Rilong

Slzy z blankytu.

Kristus plakal nad Jeruzalemom. Na križi nie.

Tam plakal lotor, že bol lotrom.

Blahoslavení, ktorí žalostia. Budú potešení.

Aj po pleči nebude neskoro.

Budú vás prenasledovať, zabíjať, pre moje meno. Mučeníci neplačú pre meno Božie.

Magdalena plače. Nie jedna. Mnohé. Slzy sú pre vykúpenie.

Ter plakal. Evanjelium vyzdvihuje, že hor-ko. Tak sa plače pre Krista.

Mladík chce nasledovať Krista. Nie chudobný. Bohatstvo neoplakal.

Chudobná vdova dvoma haliermi všetko dala.

A neoplakala ich. Kristus i dnes požehnáva dva haliere. Máme ich. Neminuli sa nám.

Žena, čo stratila drachmu, povymetala dom.

Nie plačom. Vlastnou námahou.

Stratená ovca bola by plakala. Keby zvieratá mali slzy. No aj tak ju Kristus vzal na ramená.

Ťažko bolo zastaviť slzy náimskej vdove, po-vedieť: neplač. Vdovy majú vždy mnoho slz.

Sv. Monike nepovedal Boh, aby neplakala.

Páčilo sa mu to.

Milovať blížneho, to neznámená plakať nad ním. Za to, že je málo milovaný.

Lazarové sestry plakali, že zavolaný Kristus prišiel k tomu, koho miloval.